

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om fremme af forespørgsel til handelsministeren af Aksel Larsen.

(Forespørgslen findes i tidenden sp. 451).

Formanden: Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om udskydelse af revision af lov om bekæmpelse af sygelighed og dødelighed blandt børn i det første leveår.

Valgt blev: *Lis Groes, Nina Andersen, Bladt, Waldemar Laurson, Th. Mikkelsen, Johan Nielsen, Edel Saunte, Astrid Skjoldbo, Grethe Philip, Ellen Poulsen, Peter Larsen, Raunkjær, Jacob Sørensen, Marie Antoinette von Lowzow, Clara Munck, Vestergaard Poulsen og Chr. Madsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om indfødsrets meddelelse m. v.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 374).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 120 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om afgift af spiritus, vin og øl.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 105, fremsættelsen i tidenden sp. 389).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den under punkt 6 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om forhøjelse af tillægsafgiften af benzín.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 111, fremsættelsen i tidenden sp. 389).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Peter Nielsen: Der lød i foråret ret pessimistiske spådomme om, at nu havde vi sat de gode tider over styr ved at bevilge hinanden større indtægter, uden at der var grundlag herfor. Det var selvfølgelig først og fremmest de øgede lønninger, man fra visse sider var særlig bekymret over, selv om andre befolkningsgrupper i endnu højere grad har kunnet sætte deres levestandard i vejret. Men vi havde altså ødelagt de gode tider, og nye alvorlige indgreb ville være nødvendige.

Heldigvis kom disse pessimistiske spådomme ikke til at slå til, tværtimod fik vi gjort de gode tider bedre; produktion, forbrug, opsparing og investering er i fortsat stigning, og de foranstaltninger, der nu er foreslået, kan vel ikke betegnes som stærke, alvorlige indgreb i befolkningens forbrug, men kun som udtryk for, at vi i tide tager et lille reb i sejlene. Der er da heller ikke med disse forslag tilsigtet en forbrugssænkning, men blot at lægge en lille bremse på en kommende forbrugsudvidelse.

For mit parti er det væsentligt, at vi kan bibeholde den gode beskæftigelse. Vi kan desværre ikke tage den som en selvfølge, det er noget, der altid skal virkes for, og dette er et af midlerne. Selv om produktionen er i fortsat stigen, har vi ikke kunnet undgå en vis nedgang i valutabeholdningen, der altid er det bedste barometer for den kommende beskæftigelsessituation, og man kan jo gribe bedre og blidere ind, hvis det sker i tide.

Statens finanser har også vist en vis nedadgående tendens. Folketinget har vedtaget nye udgifter, bl. a. til øgede lønninger og hjælp til landbruget. Det er den alt overvejende del af folketinget, der er medansvarlig for disse nye udgiftslove; derfor må vi også tage et medansvar for at skaffe

[Peter Nielsen.]

statskassen den nødvendige kompensation. Når man husker forårets skrækindjagende spådomme, må det dog ligesom være lidt af en lettelse nu at kunne se, at finansministeren kan klare sig i denne omgang med denne blide bremse på forbrugsudvidelsen.

Det er blevet sagt, at det er de tre gamle travere, benzin, spiritus og øl, der nu er trukket ud af stalden og skal til at lunte lidt af sted igen. Jeg har ikke megen indsigt i den ædle hestesport, men med det stærkt stigende provenu af disse afgifter er der mere grund til at sammenligne med galopheste, der selv med den øgede afgift „are still going strong“, som man siger, og let vil kunne tage den udvidede distance. Man kan derfor også roligt regne med uændret forbrug, sandsynligvis endda stigende i takt med den almindelige velstandsstigning. Når man i den kommende tid lægger denne bremse på et udvidet forbrug, er det også gjort med en vis social forståelse, selv om jeg skal erkende, at man vel ikke kan betegne alle de foreslåede afgiftsforhøjelser som forhøjelser af egentlige luksusskatter.

Men når man lidt hånligt har talt om de gamle travere, mon der så ligger heri, at man hellere havde set nye skatteobjekter? Med vor omfattende forbrugsbeskatning ville det ikke være nemt at finde nye ting at beskatte, uden at man skulle til at kaste sig over det mest elementære forbrug. Det er der ingen ønsker om inden for mit parti. En almindelig omsætningsskat kan jeg derfor ikke se er aktuel. Skal vi her undtage det jævne forbrug, vil det blot blive en skat oven på de nuværende forbrugsskatter, altså en omsætningsskat også af skatten. Så er det nemmere og mere enkelt simpelt hen at forhøje de nugældende forbrugsafgifter.

Man kan vel også nok betegne spiritusforbruget som en art luksus, selv om der måske bør sættes et spørgsmålstegn ved øllet, som i mange lande betragtes som et næringsmiddel. Derimod kan man vel ikke uden videre kalde en benzinafgift for en luksusskat. Store dele af benzinen anvendes inden for produktionen, selv om man vel ofte gør sig overdrevne forestillinger om, hvor stor en del af den nuværende bilkørsel der er erhvervskørsel. De fleste bi-

lister prøver ganske vist mere eller mindre forgæves at overbevise ligningsmyndighederne om, at de udelukkende bruger deres vogne i erhvervet, men den hastige forøgelse af vor bilpark gør, at den lystbetonede kørsel udgør en større og større brøkdel af den samlede bilkørsel. Selvfølgelig vil dele af den øgede benzinafgift belaste produktionen, men man kan næppe som ved tidligere forhøjelser anvende det som argument for øgede varepriser. Forhøjelsen er ikke stor og kan ikke betyde meget for den enkelte virksomhed, således at den godt selv kan afholde den udgift uden at vælte den over på forbrugerne. Den øgede konkurrence også fra udenlandsk side betyder, at man må være tilbageholdende med prisforhøjelser.

Det vil heller ikke for disse relativt små forhøjelser være nødvendigt at slække på investeringerne. Skulle det gå lidt ud over udbyttet og dermed privatforbruget, gør det heller ikke så meget, da det stigende forbrug i øjeblikket navnlig finder sted inden for de grupper, der ejer produktionsmidlerne og har dem i ekstra stærkt sving for tiden. Her er der navnlig stigende indtægter, og en forbrugsbremse er her mest rimelig. Det vil vel næppe ske over de foreslåede afgifter, forhåbentlig ikke kunne man fristes til at sige, for så ville bremsen ikke virke rigtigt, men de folk, der vil opretholde og måske udvide deres forbrug af disse varer, må nedsætte forbruget på andre områder. Der skal nok blive drukket lige så meget som hidtil, og bilkørerne vil være lige så lange, men de beregnede 300 mill. kr., der nu på forskellig måde i det kommende år vil indgå i statskassen, unddrages dog det almindelige forbrug og vil virke økonomisk konsoliderende, så beskæftigelsen også derved konsolideres. Det er dog for de fleste mennesker det afgørende.

Vi lempede i foråret de direkte skatter, forhøjer nu de indirekte og kommer med — skal vi nøjes med at sige — en svag formodning om, at der skulle ske en yderligere nedsættelse ved forårets udskrivningslov. Man skal aldrig tage glæderne på forskud, men skulle en sådan nedsættelse blive mulig, er mit parti af den formening, at den så først og fremmest må komme de mindre indtægter til gode.

[Peter Nielsen.]

Selv om der med disse afgiftsforslag er taget hensyn til det meget jævne forbrug, vil en overflytning af beskatningen fra indtægter til forbrug i det lange løb betyde, at de små indtægter mærker skattetrykket hårdest. Det sidste statsregnskab viser, at forholdet mellem den direkte personbeskatning til staten og vareafgifter forholdt sig som 3:5, medens forholdet for blot en halv snes år siden var som 3:4, og vi skal ikke så mange år tilbage, før de personlige statsskatter indbragte mere end vareafgifterne. En sådan forrykning må bevirke, at man ved tilrettelægnngen af indtægtsbeskatningen må tage særligt hensyn til de små indtægter, som nu allerede gennem forbrugsbeskatningen er hårdt nok ramt. Skulle der derfor — og håbet er jo lysegrønt — blive muligheder for direkte skattenedsættelser til foråret, må mit parti holde for, at det så fortrinsvis må ske ved at hæve den skattefri bundgrænse. Med de nugældende og de foreslåede kommende vareafgifter er der mange mennesker, som overhovedet ingen direkte skatteevne har. Såvel kommunal som statslig beskatning går i dag alt for langt ned, og under den stigende velstand må det være muligt først og fremmest at hæve det såkaldte skattefri eksistensminimum.

I betragtning af den stigende tendens til at overflytte beskatningen fra indtægt til forbrug er der mange, som drømmer smukke drømme om, at den direkte beskatning helt kan afskaffes. Jeg ved ikke, om kommunerne så skulle klare sig med de indirekte skatter, altså på el, gas og vand, og måske med øgede ejendomsskatter, for byernes vedkommende altså skat på huslejen; men selvfølgelig lyder det umiddelbart fristende, at al skatteligning og dermed alt skattesnyderi kunne afskaffes, og folk for så vidt selv kunne bestemme, hvor meget de ville betale i skat. Nu kan der vel også snydes over vareafgifter, og man kan vel også unddrage sig dem både på lovlig og ulovlig vis, men denne drøm om at afskaffe de direkte skatter må vel betragtes som utopisk, ja, jeg vil ikke engang kalde det det, for utopi er noget med lykkesamfund, og skulle vi have al beskatning over forbruget, tror jeg ikke, det vil være til lykke for den store del af befolkningen,

der er nødt til at leve fra hånden og i munden. Skal vi bibeholde vort nuværende kulturelle og sociale stade, er det fortsat nødvendigt med en indtægtsbeskatning. Det er kun de mest underudviklede lande, der endnu mener at kunne klare sig med varebeskatning alene. Skal sådanne lande virkelig udvikles, er det nødvendigt med en egentlig beskatning, der jo først og fremmest er udtryk for, at et lands befolkning samarbejder om fællesopgaver, som ellers ikke kan løses. Derfor tror jeg, at hjælp til udviklingslandene også bør bestå i, at der stilles skatteekspertes til deres rådighed, og der er f. eks. på Grønland et meget udbredt ønske om at få en personbeskatning indført. Det er derfor klogest og mest realistisk at regne med, at den direkte beskatning vil blive ved med at bestå. Selvfølgelig kan der være en øjeblikkelig agitationsgevinst i at påstå det modsatte og love borgerne fuldstændig skattefrihed, men denne gevinst er af yderst forgængelig art og vil give frygteligt bagslag, når man stilles over for livets hårde realiteter; det kan den senere tids politiske historie måske berette lidt om.

I stedet for at hengive sig til disse mere eller mindre smukke drømme var det mere formålstjenligt, at vi fik ændret vor skatte-lovgivning, så at den blev mere enkel og retfærdig og placerede de uundgåelige skattebyrder noget mere bekvemt på den enkelte skatteydere skuldre, end tilfældet er med vort nuværende skattesystem. Det kan gøres ved, at skatterne sættes ned, siger kloge mennesker, og det er selvfølgelig også fuldstændigt rigtigt, men man glemmer blot at tilføje, at mange af de kloge mennesker selv har stemt for de udgiftslove, som forudsætter skatter.

Der tales om, at staten skal spare — og det skal den selvfølgelig også — og dermed give befolkningen et godt eksempel, men når der tales om at nedskære statsudgifterne og dermed de goder, der ydes befolkningen, er der vild uenighed. Det ene parti vil spare på dit, det andet på dat, og inden for partierne har de enkelte folketingsmedlemmer deres egne særlige meninger om spareplanerne. De ting, det enkelte folketingsmedlem og hans vælgere er interesseret i, må der selvfølgelig ikke røres ved; det er de andre, der skal spare, og det skal

[Pæter Nielsen.]

være på felter, der ikke rammer ham og hans. De spareforslag, vi har set, har derfor i virkeligheden været forsøg på at få lagt tilværelsens byrder over på andre skuldre. Der kan her i folketetinget ikke samles flertal for en virkelig nedsættelse af samfundets udgifter. Der er stort flertal for at bevare og udbygge vore sociale institutioner og vore kulturelle goder og for at opretholde et forsvar. Det modsatte har jo også vist sig at være dyrere.

Vi kan derfor nøgternt regne med, at samfundet i fremtiden må have skatter ind i uformindsket målestok og er nødt til for at opretholde beskæftigelsen og pengenes værdi at føre en fornuftig finanspolitik. Det sidste folketingsvalg viste da også, at der i befolkningen er en voksende forståelse herfor. Der ødsles heller ikke i dag på noget område, og der opkræves i Danmark ikke højere skatter end i alle andre lande, uanset hvilken politisk sammensætning disse landes lovgivende og skatteudskrivende forsamlinger har. Kan vi forsvare at nedsætte skattebyrden, må det gøres, men det må være en lige så stor pligt at fordele skatterne på tilbørlig og retfærdig måde og ikke bibeholde systemer, der foruden skattebyrden er til ekstra plage for befolkningen. Ideen med at bibeholde et irriterende skattesystem for på den måde at animere til skattelettelser er forkert. Skattelettelser går ikke over den egentlige skattelovgivning, men over den almindelige finans- og udgiftspolitik. Samtidig med at man arbejder på mindre skatter, kan der uafhængigt af dette godt arbejdes på en mere fornuftig fordelingsordning uanset den samlede byrdes størrelse.

De fleste civiliserede lande opkræver da også skat af den løbende indtægt, hvorved den enkelte skatteyder får en mere jævn og glidende skattebetaling og ikke betaler på den puklede måde, som Danmark snart er ene om at opretholde. Han svarer sin skat efter evne og ikke efter en forhenværende eller eventuelt kommende evne. Det er sagt utallige gange, at kildeskatten kun er en opkrævningsform, og den påstand bliver selvfølgelig ikke rigtig af at blive gentaget. Var der blot tale om formen for opkrævning, var det ikke værdt at have politisk uenighed herom; det måtte kunne klares med f. eks. interessekontorer og

hyppigere og derved mindre skatteindbetaling. Men skat af løbende indtægt, altså kildeskatt, er en for skatteyderne mere behagelig og retfærdig form og løser et utal af vort nuværende skattevildnis' problemer: først og fremmest problemet med den svingende skattesvarelse med lettelse, så øgede byrder, så lettelse og så endnu større byrder. Alle andre landes befolkninger værdsætter den jævne og derfor altid forholdsvis milde beskatning, og det er kun i Danmark, man har gjort hele dette spørgsmål til et politisk kampmiddel.

Vi kan alle se, at bl. a. vor marginale skat i dag er alt for høj i forhold til den øvrige beskatning. Hvis en skatteyder ved ekstra arbejdsindsats sætter sine indtægter i vejret, beskattes denne ekstra indtægt alt for hårdt. Vi har her alt for høje skatteprocenter, ja, visse steder er vi endogså over 100 pct. Enhver kan se, at der må være noget fåbeligt ved den slags. Selvfølgelig vil ingen tjene flere penge, hvis de skal betale mere i skat af ekstraindtægten end selve det indtjente beløb. Men gennem den udviklede skattelabyrint skal man så senere have kompensation herfor, og denne kan blive meget tilfældig. Det må dog være enhver skatteydere elementære ret at vide, hvor meget han skal aflevere til samfundet af en merindtægt. Det kan han i Danmark kun få besked om, hvis han kan opgive sine indtægter for de kommende 5 eller 6 år. Andre lande har en lige så stor direkte beskatning som vi, men der svarer man den reelle skat med det samme, og samfundet har da ikke mere at gøre med den indtægt. Der er der derfor rimelige satser for merindtægter, idet man med det samme kun svarer den såkaldte ligevægtsskat og ikke mere. Her i Danmark skal man af en sådan ekstra arbejdsindsats betale mere i skat for så næste år at skulle have dele af denne refunderet, hvilket bevirker, at man det næste år igen skal betale mere på grund af den snart 3 år gamle ekstrafortjeneste o. s. v. o. s. v. Hvis befolkningen var klar over, hvor ejendommeligt vort skattesystem i grunden er, ville den rejse sig i samlet protest — uanset politisk anskuelse.

Der klages i dag over mangel på arbejdskraft — det kan dog ikke gælde for alle landets egne — men vort skattesystem betager i dag folk lysten til at gøre en ekstra

[Peter Nielsen.]

arbejdsindsats. Gennem kildeskatsystemet ville vi også kunne ordne uretfærdighederne ved sambeskatningssystemet og, f. eks. som i Norge, kunne gøre det valgfrit for ægtefæller, om de vil sambeskattes eller ej, blot deres indtægter flyder fra forskellig kilde, uanset om de er lønmodtagere eller arbejder i de frie erhverv.

Der er i udlandet, navnlig i de nordiske lande, megen velkvalificeret dansk arbejdskraft beskæftiget. Mange af disse mennesker ville hellere gøre deres arbejdsindsats i deres eget land, men tør ikke rejse hjem af angst for at skulle under vort knudrede skattesystem igen — selv om man i de andre lande for så vidt har en lige så stor samlet skattebyrde. En sådan hjemkommen dansker skal så — som man siger — lignedes efter en tænkt fremtidig indkomst eller med andre ord beskattes 2 gange af den indtægt, han tjener det første år efter hjemkomsten. Det er ganske umuligt for en sådan hjemkommen at forstå dette, og derfor vil han ofte foretrække at blive i udlandet. Til gengæld kan en skatteyder, der flytter fra landet, undlade at blive beskattet af den indtægt, han tjente året før han rejser. Det giver selvfølgelig en stadig kontinuerlig skattesvarelse for fra- og tilflyttere, men er et ejendommeligt system og kan vel kun ændres retfærdigt, hvis vi overgår til samme skattesystem som andre lande. Det øgede samkvem over grænserne — fællesmarkedet og fælles arbejdsmarked — vil simpelt hen betyde, at vi må have samme skattesystem som andre lande. Det ville være bedst, om vi fik dette spørgsmål flyttet fra den partipolitiske agitations sfære ned på realiteterens mere faste grund, så at vi til sin tid ikke i huj og hast skal til at lave en skatte-reform.

Og hvorfor pine befolkningen med vort knudrede skattesystem længere end nødvendigt, når vi alligevel før eller senere skal have kildeskatten? Man har kun gode erfaringer i andre lande. Jeg kan ikke se, at der behøves længere tid til overvejelserne, idet systemet er afprøvet og har bestået sin prøve i alle andre lande.

Nu kan man måske spørge, hvad alt dette kommer forhøjelsen af benzin- og spiritusbeskatningen ved. Men der er jo

en dybere sammenhæng mellem alle skatte-spørgsmål. Vi fik i foråret disse øgede forbrugsmuligheder — og det gælder altså ikke alene lønmodtagerne — men vi vidste allerede dengang, at det var nødvendigt, at staten fik sin del af disse penge, og så skulle vi altså til at gribe ind nu over vareafgifterne. I modsat fald, hvis man skulle tage pengene over de direkte skatter, måtte staten vente med at få sin andel, til efter at den store forbrugsudvidelse havde fundet sted. Men det vil først ske fra sommeren 1962 til sommeren 1963, at de direkte skatter vil gøre sig gældende, altså indtil over 2 år efter, at det øgede forbrug er blevet muligt og sat i gang. På det tidspunkt ville man altså få en form for forbrugsbegrænsning gennem den øgede direkte skat. Det er jo rigtigt nok, men den er grundet i indtægtsstigninger for 2 år siden, og er forbruget så sket, har man disse mærkelige knuder på det hele alligevel. Derfor må man ind imellem af regulerende grunde have alle disse vareafgifter, som ifølge sagen natur må bære tilfældighedens præg, både hvad størrelse og hvad varearter angår.

Andre lande har det i så tilfælde meget nemmere. Man behøver overhovedet intet at foretage sig; kildeskatten ordner det hele automatisk. Der skal hverken andre skatter eller andre skattesatser til; det hele går jævnt og naturligt. Man vil måske mene, at al forbrugsstramning skal ske over direkte skatter, men det behøver ikke at være tilfældet. F. eks. har Norge nogenlunde samme fordeling som vi mellem de direkte og de indirekte skatter. Tager man den kommunale indtægtsbeskatning med, opkræves i Norge 48 pct. af de samlede skatter som personskatter. En lovgivende forsamling har under kildeskatsystemet lige så gode muligheder for at fordele beskatningen mellem direkte og indirekte skatter som under vort nuværende system, ja, næsten bedre, idet alt bliver mere overskueligt.

Man kan spørge, om det i det hele tager er nødvendigt at gå skattevejen nu. Alle er vel enige om, at det er påkrævet med en lille bremse på forbrugsudvidelsen; men kunne den enkelte borger ikke selv foretage den ved privat opsparing, uden at staten skulle være barnepige og tvinge ham til at putte pengene i sparebøssen?

[Peter Nielsen.]

Nu foreslås de øgede afgifter jo ikke alene af valutariske grunde; også statskassen skal jo styrkes, da vi i folketinget med stor majoritet har vedtaget de nye udgiftslove; men selvfølgelig vil en privat opsparing have gavnlige valutariske virkninger og fremme investeringerne. Man kan vel indvende, at hvis de beløb, der sættes i banken, derfra udlånes til en udvidet afbetalingshandel, er vi for så vidt lige langt; men det sker vel ikke med alle de opsparede beløb. Vort parti vil gerne være med til at animere til en øget privat opsparing. Den er heldigvis stor for tiden, og investeringerne har aldrig været større; de er imidlertid — måske på grund af alt det nye, vi står over for — endnu for små.

Vi er villige til at se på en revision af vore nuværende skattebegunstigende opsparingsordninger, men er dog betænkelige ved at gå for langt ad den vej. Størstedelen af Danmarks befolkning har ingen opsparingsmuligheder, men er nødt til at bruge hele sin indtægt for blot at have en nogenlunde anstændig tilværelse. Det er dem, der kommer til at betale gildet, hvis vi skal give for store præmier til dem, der alene har opsparingsevnen. I hvert tilfælde må opsparingsviljen i lige høj grad belønnes, og en sådan opsparingspræmies størrelse må være omvendt proportional med indtægtens størrelse. Er der trods opsparing alligevel tale om et stort og rigeligt privatforbrug for den enkelte, kan der dog næppe være grund til at belønne en sådan opsparing. Hvor opsparingen er naturlig og ikke giver nogen egentlig byrde eller forringelse af levestandarden, vil det dog være uretfærdigt at give skattenedsættelse på andres bekostning, navnlig når pengene skal tages gennem derved forøgede skatter fra dem, der har ydet en stor arbejdsindsats for blot at have til det mest nødvendige forbrug.

Men vi har jo mange arbejdsfrie og skattefrie indtægter her i landet. Det var mere rimeligt at lade dem betale disse opsparingspræmier, så det ville måske være betimeligt at kæde spørgsmålet om nye opsparingspræmier sammen med kapitalvindingskatten. Det må tilføjes, at vor nuværende høje rentefod jo i sig selv giver

en meget god opsparingspræmie, som skulle animere til en øget opsparing.

Uanset hvad der kan gøres for at fremme den private opsparing, er det påkrævet at få de foreslåede afgiftsforhøjelser gennemført nu. Statskassen skal have dækning for udgifterne til landbrugshjælpen og de øgede lønninger, og vi skal have stabiliseret valutabeholdningen, så beskæftigelsen ikke kommer i fare; og kan disse nye afgifter også blive medvirkende årsag til en rentesænkning, er der yderligere grund til at anbefale dem.

Alfred Bøgh: På mig virkede den foregående ærede talers ord ganske mærkeligt. Først talte det ærede medlem om, at vi har en meget mild beskatning her i Danmark, og dernæst gik han over til at tale om, at vi havde den mest rodede og tåbelige beskatning, som fandtes i noget land. Det var lidt underligt for en anden én at sidde og høre på, når man tænkte på, at det var et medlem af et af regeringspartierne, der talte. Jeg skal ellers ikke gå ind på, hvad den ærede forrige taler sagde, men gå over til at sige, hvad jeg selv havde tænkt at fremføre ved denne lejlighed.

Det ville jo være forkert at påstå, at den situation, vi nu står over for, er en ganske ny og hidtil ukendt i efterkrigstidens økonomiske politik. Tværtimod. Det er de truende valutavanskeligheder, der igen, som så ofte før, melder sig som en realitet i vor økonomi. Den sidste måneds valutatab på 85 mill. kr. giver jo en aktuel baggrund for denne debat. Og selv om man skal være forsigtig med at lægge for stor vægt på en enkelt måneds plus eller minus i valutabeholdningen, kan det naturligvis ikke undgå at give anledning til overvejelser, at denne måneds udsving bragte det sidste års valutatab væsentligt op over 200 mill. kr.

Så fik det vel endda være, hvis dette tab i valutabeholdningen havde omsat sig i en tilsvarende styrkelse af vor økonomi på andre felter, og om man kunne sige, at denne valuta var blevet brugt på en sådan måde, at vor produktion og vore erhverv derigennem stod bedre rustet til at gå fremtiden i møde. Men mon ret mange har indtryk af, at det skulle være tilfældet?

[Alfred Bøgh.]

De forslag, vi nu skal tage stilling til, tyder da heller ikke på, at regeringen selv anser det for et sandsynligt resultat af sin hidtidige politik, selv om det vel er de færreste, der ser så mørkt på det som den højtærede handelsminister, der for nogle dage siden, så vidt jeg har forstået af avisernes referater, anslog det sidste års reelle valutatab ikke til de 240 mill. kr., som nedgangen i valutabeholdningen udgør, men til hele 600 mill. kr.

Når jeg indledte med at sige, at denne situation ikke er ny for efterkrigstidens økonomiske politik, så gælder dette også de midler, som regeringen anviser med de foreliggende forslag. Det er så at sige lutter gamle kendinge, og ej heller i varevalget sporer man nogen tilbøjelighed til originalitet. Jeg skal slet ikke tale om, at det er gamle heste, man trækker ud af stalden og forsøger at få til at trave igen. Den højtærede finansminister har holdt sig til de våde varer, øl, spiritus og benzin, og ser vi på regeringens forslag under ét, drejer det sig som så ofte før om en forhøjelse af en række forbrugsafgifter og i tilgift nogle takstforhøjelser, som vel skal behandles særskilt her i dag, men som ikke desto mindre må ses som et led i regeringens samlede „saneringsforslag“.

Det hedder i fremsættelsestalen,

„at det er de indtægtsområder, som efter regeringens opfattelse byder de bedste betingelser i den foreliggende situation.“

Heri er jeg ikke enig. Lad gå med øl og spiritus, hvis nye skatter skal til. Begrebet „fattigmands snaps“ må vel nu omsider være udryddet. Jeg forstod på den ærede forrige taler, at øllet måske i nogen grad burde træde i stedet for fattigmandssnapsen; det har der tidligere været talt meget om. I den hjemlige sognerådsprotokol har jeg set den benævnt: „dette for den fattige landbefolkning så nødvendige næringsmiddel.“ Det var dengang, man havde lagt læbælter uden om købstæderne for at beskytte deres næringsliv, og da fandt det hjemlige sogneråd, at det var for besværligt at skulle gå 4 mil i 4 timer for at hente noget brændevin, og derfor søgte man om dispensation. Det kunne endda gå, står der i protokollen fra disse dage, for de store

gårdejere, for de kunne tage et anker med hjem, men den fattige husmand, der kun havde råd til at tage 2 pottes, skulle alt for tit af sted til den stad Hobro.

Lad gå med disse ting. Hvis de holdes uden for pristallet, kan de vel ikke påvirke omkostningerne synderligt. Men man studser unægtelig over, at finansministeren i den foreliggende situation finder en klækkelig forhøjelse af benzinafgiften særlig egnet. Følgerne heraf bliver uundgåeligt stigning i erhvervenes omkostninger og nedsættelse af deres konkurrenceevne. Er det ikke det modsatte, der burde stræbes efter i den foreliggende situation?

Der er her tale om en skat, som vil ramme alle erhverv, ikke mindst landbruget, som er særlig afhængig af vejtransport, både når det gælder erhvervets produkter og dets produktionsmidler. Det er meget mildt sagt, at det sidste par års udvikling, ikke just har tilsmilet dansk landbrug. Jeg færdes meget i landbrugskredse, men jeg har aldrig tidligere mødt et så dybt mismod hos landbrugets udøvere som netop nu. Det skyldes ikke, at landbruget ikke før har mødt vanskeligheder. Det har det mødt i landbrugskrisen i 30erne, men da var det også trangt for andre. Da var der stor arbejdsløshed, der virkede trykkende i mange arbejderhjem, og håndværket havde elendige tider. Det var sådan dengang, at da var man fælles om at bære byrderne, og det følte landbruget også dengang, men i dag føler landbruget ikke, at dette fælleskab er rigtigt til stede. De omkostningsstigninger, som landbruget har måttet bære uden mulighed for kompensation gennem bedre produktpriser, har man søgt at holde stangen gennem rationalisering, øget produktion og en især hos de unge beundringsværdig arbejdsindsats. Hvis det samme var sket — jeg kan ikke lade være med at nævne det — hvis det samme var sket f. eks. i boligbyggeriet, er det min overbevisning, at lejen havde været lavere og bolignøden været mindre, end tilfældet er i dag. Jeg synes, det er horribelt med de byggekostninger, man har. Skønt man har rationaliseret vedrørende bygningsmaterialerne og på mange måder har kunnet gøre produktionen billigere, er det så dyrt som aldrig før at skaffe boliger til menneskenes børn. Øget landbrugsproduktion synes der

[Alfred Bøgh.]

ikke at være afsætning for, og personlig arbejdsindsats har nået toppen, ja, næsten en urimelig højde. Det må blive omkostninger, der må sættes ind over for, og det må derfor efter vor opfattelse være helt forkert, at finansministeren finder, at øgede transportomkostninger „byder de bedste betingelser i den foreliggende situation“.

Men jeg skal foreløbig lade dette ligge for at vende mig til det, som vel er selve baggrunden for regeringens forslag om skatteforhøjelser i det hele taget.

Den højtærede finansminister pegede i sin fremsættelsestale på, at baggrunden for disse lovforslag er det sidste halve års udvikling i statens finanser. Medens regeringen for blot et halvt år siden anslog, at statsfinanserne under ét for indeværende finansår skulle vise et kasseoverskud på 425 mill. kr., og dette endda efter at statens samlede kapitaludgifter var betalt ud af det overskud på mere end 1 milliard kr., som man ventede på drifts- og anlægsbudgettet, så var forventningerne om et overskud allerede ved tillægsbevillingslovens behandling i juni måned og efter gennemførelsen af lønreguleringer og landbrugslove afløst af forventninger om et samlet kasseunderskud på omkring 150 mill. kr. Jeg forstod nu på den højtærede finansminister, at regeringen på ny havde revideret sine forventninger og nu forudså et samlet kasseunderskud på omkring 300 mill. kr. og derfor fandt det rigtigt at foreslå inddragelse i statskassen af et beløb, som beregnet på årsbasis er af samme størrelsesorden. Det vil jo på jævnt dansk sige, at regeringen ønsker en skatteforhøjelse, som for resten af indeværende finansår skal bringe ca. 150 mill. kr. i statens kasse og dermed halvere det forventede kasseunderskud.

Det er altså det grundlag og den argumentation, hvormed finansministeren kommer til folketinget med disse forslag. Nu skal jeg naturligvis slet ikke antyde, at de overvejelser, som har bragt den højtærede finansminister til at foreslå netop dette

beløb, har været præget af tilsvarende enkelthed. For selv om forårets begivenheder skulle have rokket også regeringens tillid til den ensidige overbudgetteringspolitik, så giver dette jo ikke anledning til at tage den højtærede finansministers fremsættelsestale som udtryk for, at han så lidt som andre derfor skulle være faldet i den modsatte grøft og alene vurderer skatter ud fra et snævert statsfinansielt synspunkt.

Med den rolle, som overbudgetteringen i øvrigt indtil for ganske nylig spillede i regeringspartiernes økonomisk-politiske argumentation, er det jo i sig selv bemærkelsesværdigt, at regeringen netop nu synes at stile mod et budgetunderskud på omkring 150 mill. kr. Undertiden havde man næsten fået det indtryk, at overbudgetteringen efter regeringspartiernes opfattelse var det eneste middel til afstemning af krav og kræfter i vor økonomi under en højkonjunktur.

Ligheden til trods er der dog forhold, som gør, at den foreliggende situation er væsentlig forskellig fra de tidligere perioder, hvor vi har stået over for valutavanskeligheder. Jeg tænker ikke her i første række på noget for mig så uendelig fjernt som, at den nuværende regering kom til på slagordet om at „gøre gode tider bedre“. Mere grund er der vel til at hæfte sig ved, at tidligere perioders valutavanskeligheder ofte havde deres rod i forhold, som lå uden for landets grænser. Dette er ikke tilfældet denne gang, tværtimod. Vi har i de senere år været begunstiget af et bedre bytteforhold end vel nogen sinde tidligere. End ikke de lave priser på landbrugets produkter har været i stand til for vor udenrigshandel som helhed at forrykke dette billede afgørende.

Det særlige træk ved udformningen af vore skattelove, at en vis stigning i befolkningens indkomster så at sige automatisk medfører, at statens skatteindtægter stiger endnu stærkere, har i de senere år fået millionerne til i stadig stigende tal at flyde

[Alfred Bøgh.]

ind i statskassen. Denne automatiske skatte-
stigning har gjort livet lettere for de senere
års finansministre. Nogle vil endda mene,
at den har gjort det for let, for det gamle
ord om, at det, der kommer let, også går
let, har jo tit vist sig at rumme en sandhed.

Også i år har denne automatiske stigning
gjort sig gældende. For godt 4 måneder
siden skønnede den daværende finans-
minister, den nuværende højtærede økono-
miminister, at statens skatteindtægter i
indeværende finansår selv efter forårets
regulering af statsindkomsts-kattens sats-
er ville indbringe 700-800 mill. kr. mere end
foregående år. Jo, det er gode tider for
statskassen, hvis man alene ser på skatte-
indtægterne.

Nu foreslår den højtærede finansminister,
at yderligere 150 mill. kr. inddrages i stats-
kassen inden for dette finansår — ja, man
burde vel egentlig snarere sige unddrages
borgerne. For er det ikke det, der er sagens
kerne? Har jeg forstået den tankegang, der
ligger bag regeringens forslag, ret, så er det
i korthed den, at de stigninger i pengeind-
komsterne, som den forløbne del af inde-
værende år har bragt størstedelen af befolk-
ningen, har været større, end den samlede
økonomi kan bære uden at lide skade.

Spørgsmålet melder sig naturligvis om de
foreslåede afgiftsforhøjelsers virkninger på
pristallet. Der er jo i sig selv noget ganske
urimeligt i, at lønstigninger, som går ud
over produktionsstigningens bæreevne og
derfor fører til prisstigninger — og med rege-
ringens forslag nu også til afgiftsstigninger —
dermed skal føre til stigninger i det løn-
regulerende pristal og udløse nye lønstig-
ninger.

Der er her tale om en spiral, som alene
kan fremme inflationen, men ikke gør
hverken den enkelte eller samfundet en
krone rigere.

Vi har før i det høje ting drøftet disse
spørgsmål, og jeg er fuldt ud klar over de
vanskeligheder — også af politisk art —
som er knyttet hertil. Men har det egentlig
megen mening at tale om politisk samord-
ning, hvis vi skal fortsætte dette menings-
løse sneboldsystem?

De stigende pengeindkomster — ja,
en del af disse større indkomster er vel

allerede opslugt af stigende priser. Nogle
vil måske endda mene, at det slet ikke er
nogen lille del, der er gået den vej. En
anden del har statskassen allerede lagt
beslag på igennem den automatiske stig-
ning i indtægterne fra forbrugsafgifterne,
fordi vi har haft en tendens til især at bruge
indkomststigningen til højt beskattede varer
som f. eks. biler og at bruge den hellere i
dag end i morgen for at komme prisstig-
ningerne i forkøbet. I juni måned anslog
regeringen, at denne tendens uden ændrin-
ger i afgiftssatser ville lede 700 mill. kr. af
indkomststigningen lige ind i statskassen.

Vi kan så at sige spalte indkomststig-
ningen op i forskellige dele: i den del, som er
slugt af prisstigninger, i den del, som går
lige ind i statskassen, uden at vi behøver at
ændre afgiftslovene, og i den del, der an-
vendes til forøget opsparring og derfor ikke
deltager i jagten på varer. En del af ind-
komststigningen modsvares af en forøgelse
af den reelle produktion. I hvert fald disse
to sidste dele af indkomststigningen har vi
alle kun grund til at glæde os over.

Går man ud fra en sådan deling, kan alle
vist være enige om, at opgaven er at skabe
så gode muligheder som muligt for opspa-
ringen og forøgelsen af den reelle produktion.

Fra mit partis side har vi således gang på
gang peget på nødvendigheden af, at der
blév givet den private opsparring bedre vil-
kår og vækstbetingelser, ikke mindst for
at vi derigennem kunne undgå at komme i
den situation, vi står i i dag. Derfor glæder
jeg mig naturligvis over den spirende for-
ståelse herfor, som i hvert fald spores i
nogle højtærede ministres senere udtalelser.
Lad så være, at den er kommet sent, måske
også så sent, at den ikke alene og i første
omgang fuldt ud kan afbøde de vanskelig-
heder, vi allerede står midt i. Jeg skal gerne
medgive, at denne forståelse havde været
nok så virkningsfuld, om den havde været
til stede i foråret, da mit parti i det høje
ting foreslog en opfordring til regeringen
om allerede dengang at udarbejde og frem-
sætte forslag til fremme af den frivillige,
private opsparring.

Lad mig lige pege på én ting mere i denne
forbindelse: også jeg glæder mig selvfølgelig
over den høje beskæftigelse. Arbejdsløs-
hed er både for den enkelte og for sam-

[Alfred Bøgh.]

fundet en ulykke. Men lad os ikke i glæden over den høje beskæftigelse glemme, at øget beskæftigelse ikke er den eneste vej til større produktion. Initiativ og arbejdslyst tæller også med. De 300 mill. kr., som finansministeren opererer med, svarer til mindre end én procent af den samlede produktion. Ser vi på stigningstakten i andre landes produktion og produktivitet, skulle det ikke have været et uopnåeligt mål at øge væksten i vor produktion, og dermed i den del af indkomststigningerne, som har dækning i reelle goder, hvis man i tide havde givet større plads for privat initiativ og arbejdslyst.

Det forekommer i hvert fald ikke mig helt rimeligt, at man i en periode, hvor jern- og metalindustriens udvikling hæmmes af mangel på arbejdskraft — jeg ser, at arbejdsministeriet har opgjort mangelen til 10 000 arbejdere og heraf 3 000 ufaglærte — at man i samme periode fastholder arbejdskraft på områder, som kun igennem offentlige reguleringer og beskyttelsesforanstaltninger er i stand til at byde en rimelig aflønning.

Regeringen har med de fremsatte forslag peget på den vej at øge skatternes andel af indkomststigningen med yderligere 300 mill. kr. for derigennem at gøre befolkningens forbrug mindre. Jeg skal gerne vedgå, at min tillid til skatteskruen som universalmiddel over for samfundets økonomiske svagheder er stærkt begrænset, men jeg skal ikke afvise, at en uheldig udvikling kan have fået lov at løbe så langt, at en inddragelse af købekraft, hvortil der ikke svarer reelle værdier, i visse situationer kan være nødvendig.

Skal en afgiftsforhøjelse som af regeringen foreslået overhovedet have mening, må den imidlertid være et led i en samlet økonomisk politik. Hvor ofte har vi ikke hørt, at den valutabeholdning, som de senere års gunstige bytteforhold har bragt os, netop skulle sikre os mod de hastige og kortsigtede indgreb, som tidligere perioders valutaknaphed undertiden nødvendiggjorde? Den skulle være stødpuden, som gav plads for den vel tilrettelagte og langsigtede økonomiske politik — ja, jeg havde nær brugt ordet en samordningspolitik. Venstre går gerne ind i en drøftelse af ret-

ningslinjerne for en sådan samlet økonomisk politik, men er talen blot om blankofuldmagter til nye afgiftsforhøjelser, må jeg bedrøve med, at så skal regeringen ikke vente vor tilslutning.

Derfor savnede jeg i den højtærede finansministers fremsættelsestale ikke blot en samlet vurdering af den statsfinansielle udvikling, men også en vurdering af den almindelige samfundsøkonomiske udvikling, som alene kan danne grundlag for konstruktive drøftelser af den kommende tids økonomiske politik. Hvordan vurderer regeringen den økonomiske udvikling, som vort samfund er inde i? Det har vi hørt meget lidt om hidtil.

Om en måneds tid kan vi vel vente regeringens finanslovsforslag med dets opgøring af statens indtægter og udgifter i det kommende finansår. Lad mig sige i denne forbindelse, at der alt for ofte er en tilbøjelighed til at glemme, at det forbrug, som indgår i vort samfunds økonomiske balance, består både af det private og af det offentlige. Det er så sandelig ikke alene borgerne, der har sat forbruget op; det er i endnu højere grad staten. Derfor kan jeg ikke dele den højtærede finansministers efter min mening lidt flotte afvisning i fremsættelsestalen af besparelser på det offentlige udgifter.

At den højtærede finansminister ved omtalen af besparelser på statsbudgettet føjer til: „altså i praksis ved en nedskæring af investeringsprogrammet“, er der vel næppe grund til at gøre meget ud af; det ville jo nærme sig det respektløse, om jeg skulle gøre den højtærede finansminister opmærksom på, at der også er driftsudgifter på statsbudgettet, og at de dog tæller en del tungere end investeringsudgifterne. Nej, det, der er det bemærkelsesværdige, er, at den højtærede finansminister i en periode, hvor man fra alle sider påkalder borgernes sparsommelighed, ja, hvor man igennem afgiftsforhøjelser tilsigter direkte at tvinge borgerne til en nedsættelse af forbruget — og det er jo meningen med regeringens forslag — at den højtærede finansminister da står op og giver udtryk for, at staten skam ikke har én eneste post, hvor der kan spares, at hver eneste post på statens adskillige milliarder kroner store budget er vigtigere end de ønsker og behov, man

[Alfred Bøgh.]

igennem skatterne hindrer borgerne i at få opfyldt.

Jeg tror imidlertid ikke, at vi så let kommer uden om besparelser på statsbudgettet; jeg tror tværtimod, at besparelser på statsbudgettet og en stærk tilbageholdenhed i forøgelsen af det offentliges udgifter er ganske afgørende led i en økonomisk helhedspolitik.

Det er vel først og sidst den økonomiske udvikling, og specielt indkomstudviklingen i det sidste års tid, der er baggrunden for regeringens forslag. Og når jeg har efterlyst en samlet vurdering fra regeringens side, så er det også, fordi denne indkomstudvikling vil få virkninger, som rækker ind i det kommende finansår.

De højere indkomster i 1961 vil som bekendt danne grundlag for beskattningen i det kommende skatteår. Dette vil sammen med den automatiske stigning i forbrugsafgifternes provenu, som vi må forvente også vil gøre sig gældende i det kommende år, indebære ganske betragtelige skatteforhøjelser. Føjer vi hertil regeringens forslag om afgiftsforhøjelser på 300 mill. kr. — og her må vi jo ikke glemme, at i det kommende år vil de få tid til at virke med fuld styrke — så tager man næppe fejl, når man regner med, at skatterne i det kommende år vil stige med omkring 1 milliard kr. eller mere. Denne meget voldsomme skattestigning har naturligvis sit udspring i dette års indkomst- og forbrugsudvikling.

Der findes imidlertid ikke — hverken i den statsfinansielle eller i den samfundsøkonomiske udvikling — noget, som efter vor opfattelse kan gøre en skattestigning af et sådant omfang berettiget i det kommende år, medmindre da regeringens økonomiske politik skulle slå fejl i en grad, som end ikke vi har rimelig grund til at antage — eller regeringen skulle have ganske ekstraordinære forøgelse af det offentliges udgifter i tankerne. Ja, jeg spørger bare. De foreslåede afgiftsforhøjelser kan derfor efter venstres opfattelse kun tjene stabiliserende formål, såfremt de i forbindelse med besparelser på statens udgifter danner grundlag for en begyndende reform af den direkte beskattning. Vi tror, at dette er nødvendigt, ikke alene af hensyn til de foreslåede afgifters psykologiske virkninger,

men også for at øge befolkningens arbejdslyst, initiativ og risikovillighed i den tid, som står for. Det er jo, når alt kommer til alt, disse egenskaber, som langt mere end manipulationer med denne eller hin afgiftslov tæller, når fremtidens vilkår skal afgøres.

Som de første skridt i en sådan reform af indkomstbeskattningen vil mit parti pege på en videreførelse af proportionalbeskattningen. Det er herigennem ikke alene muligt at mindske de urimelige følger af sambeskattningen ganske væsentligt og tilnærme vort skattesystem til delingsprincippet, men det vil også for store dele af befolkningen betyde, at det bedre vil kunne betale sig igennem en ekstra indsats at skabe mere og tjene mere. En rimelig ajourføring af det skattefrie grundbeløb og af børnefradragene i skatten trænger sig også på under hensyn til de foreslåede afgiftsforhøjelser og prisudviklingen i det hele taget.

Vi mener, at disse ændringer allerede i sig selv vil bidrage til en styrkelse af borgernes opsparevillje og -muligheder, men vi lægger vægt på, at der også herudover skabes skattemæssigt bedre vilkår for den private opsparevillje, og at disse spørgsmål får en fremtrædende placering i overvejelserne også af den aktuelle økonomiske politik.

I denne forbindelse må vi selvfølgelig også nævne formue- og ejendomsbeskattningen, men jeg har ved denne første behandling alene søgt i korte træk at redegøre for nogle af de veje, som venstre i den aktuelle økonomiske situation vil pege på, og den baggrund, hvorpå vi går til den videre behandling af regeringens afgiftsforslag her i det høje ting og i det forestående udvalgsarbejde.

Weikop: Det ærede medlem hr. Peter Nielsen trak unægtelig en galophest frem, der øjensynlig skal løbe 300 mill. kr. ind, som det ærede medlem betragter som en bagatel. Det ærede medlem sagde også, at her var jo ikke tale om stærke eller alvorlige indgreb. Jeg synes, at det ærede medlems tale var ganske uden jordforbindelse. Jeg tror ikke, nogen i det høje ting vil modsige mig, når jeg siger, at tingets medlemmer mere end andre skulle forstå den jævne borgers indstilling over for dagens

[Weikop.]

både store og små problemer. De fleste af os her i tinget er vel også jævne borgere, som i vor gerning møder manden bag maskinen, bag ploven, på kontoret, på arbejdspladsen, i skolen eller andre steder, hvor vi nu færdes til daglig, og jeg tror, at den jævne borger nu spørger sig selv, hvad han dog har gjort, siden de socialdemokratiske finansministre og også en enkelt radikal finansminister på gæstespil stadig kræver nye afgifter af ham.

Den jævne borger, der hverken er nationaløkonom eller kender de finanspolitiske cirkler, men som passer sit arbejde, nyder sin øl, kører på knallert eller benytter bil i sit arbejde og med sin kone og børn kører til skoven, stranden eller det lille sommerhus, han undrer sig over, at socialdemokratiske finansministre ikke lader hans arbejde og hans små glæder i fred. Han spørger: hvorfor skal jeg nu bløde igen? Det er jo ikke uforståeligt, at den jævne, arbejdsomme borger synes, at det her er skruen uden ende, og det må vel også erkendes, at den socialdemokratiske regering og dens radikale eller retsstatsmakkere har været usædvanlig grådige i de år, de har regeret. Ingen regering har vist nogen sinde opkrævet så gigantiske forbrugsafgifter, som de socialdemokratiske prægede regeringer har gjort det i deres 8 års regeringstid.

I 1952-53 var statens indtægter af told- og forbrugsafgifter små 2 milliarder kr., i 1960-61 var de 4 milliarder 125 mill. kr., og for indeværende år vil de vel nok nærme sig de 4,9 milliarder kr.; det vil sige, at regeringen nu opkræver ca. 3 milliarder kr. mere end i 1952-53. Men ikke nok med det. Regeringen har også på valutabalancens alter i 1957 gennemført et tvangslån på 200 mill. kr. til senere indfrielse, og mindet om dette lån ligger jo i form af obligationer ude hos de respektive skatteydere.

Men tilbage til selve afgifterne. Alene tobaksafgifterne, som der ganske vist ikke er tale om i de foreliggende lovforslag, er siden 1952-53 steget med ca. 400 mill. kr. og nærmer sig nu milliarder, og afgifterne på øl, vin og spiritus er steget med ca. 250 mill. kr. og andrager nu over 700 mill. kr. Se, det er jo stigninger, der kan batte noget, og derfor er det ikke så mærkeligt, at folk, når de nu hører om de to lovforslag,

som vi her behandler, om forhøjelse af afgifterne på øl, vin, spiritus og benzin, uvilkårligt siger til sig selv: skal vi nu til det igen? Forhøjelsen af disse afgifter har tidligere skullet hjælpe os over en prekær valutasituation, en valutakrise, eller hvad man nu vil kalde det, men når krisen er overstået, sker der næsten altid det, at forhøjelserne bliver permanente.

Den højtærede finansminister regner med en gunstig virkning af den nu foreslåede stramning af statsfinanserne, men betyder nu det, at den højtærede finansminister, når den gunstige virkning er indtruffet, så vil foreslå afgifterne nedsat, simpelt hen fordi begrundelsen for deres indførelse er faldet væk? Hvis det ikke bliver tilfældet, så betyder det ganske enkelt, at hvad enten valutakassen er fuld eller den er tom, skal befolkningen betale meget høje afgifter, og jeg må sige, at sporene skræmmer. Ved tidligere afgiftsforhøjelser var tonerne de samme: man skulle bare over en vanskelig passage, man skulle blot i en periode, indtil valutaforholdene blev bedre, tage pengene fra folk. Men det blev ikke en kortere eller længere periode; de forhøjede afgifter blev permanente, desværre for de folk, der virkelig troede på de skønne ministertaler.

Nu tjener det ikke for mig noget formål at rippe op i gamle folketingsforhandlinger om hele dette spørgsmål, simpelt hen fordi enhver i det høje ting ved, at sådan er det; de skiftende socialdemokratiske finansministre har sagt det samme. Men det kan bare ikke blive ved at gå sådan, at man tager med den ene hånd, hvad andre giver med den anden. Den højtærede finansminister har ganske vist sådan på kattepoter været inde på dette problem. Forsigtigt siger han, at den foreslåede styrkelse af statsindtægterne vil forøge mulighederne for at lempe den direkte beskatning til foråret. Jeg må dog sige, at den socialdemokratiske ordfører helt har affivet dette, så vidt jeg kunne høre. Men så vage og luftige fremtidsbetragtninger, som den højtærede finansminister har fremsat, kan selvfølgelig ikke tilfredsstille os. Én ting er ganske vist, hvor megen vægt man kan lægge på det ærede medlem hr. Peter Nielsens udtalelser her i dag, men finansministerens udtalelser kan da slet ikke tilfredsstille os, efter at statsministeren har erklæret, at der ikke er

[Weikop.]

nogen sikkerhed for, at en skatnedsættelse vil kunne finde sted til foråret, men at udsigterne for en nedsættelse af de direkte skatter tværtimod er meget ringe, og så følger statsministeren til, at han oven i købet vil betragte det som uansvarligt at tage stilling hertil nu, altså samtidig med at den højtærede finansminister med disse samlede forslag tager 300 mill. kr. fra befolkningen.

Jeg synes oprigtig talt, at den højtærede finansminister skulle have bekendt kulør i sin fremsættelsestale og sagt det samme som statsministeren — vel at mærke medmindre de to ministres, statsministerens og finansministerens, mening ikke er sammenfaldende, for så er det selvfølgelig noget andet. Statsministeren vil, som han siger, ikke hindre et samarbejde med oppositionen, og det er meget smukt; men jeg synes egentlig, det er en underlig måde at indbyde til samarbejde på, og jeg synes, at statsministeren i hvert fald ikke vil gøre det lettere for den højtærede finansminister at føre forhandlinger med oppositionen til støtte for hans forslag.

Det er allerede sagt, og jeg vil gentage det — den højtærede minister siger det for øvrigt også i sin fremsættelsestale — at ministeren ved, at pengene senere vil flyde ind i statskassen, når en del af lønforhøjelserne i form af skatter inddrages i næste finansår. Der kan ikke være nogen tvivl om vor stilling, nemlig den, at vi ikke går med til forslagene på det foreliggende grundlag. Der må skaffes klarhed over, om der i det hele taget er noget hold i talen om lettelser af den direkte skat og om de opsparingsfremmende foranstaltninger, som ministeren jo også har med i sin fremsættelsestale. Tanken er god, for den er vor; men det må jo ikke blive ved tanken, og det vil det meget nemt blive, hvis vi ikke på en mere håndgribelig måde får slået fast, inden disse forslag ophøjes til lov, hvor meget de direkte skatter skal sættes ned. Det ærede medlem hr. Peter Nielsen vil jo heller ikke sige andet, end at håbet er lysegrønt, og det ærede medlem talte om noget helt andet, om kildeskat og lønskat. Jeg forstår, at kildeskatten er et problem, der har været drøftet i det høje ministerium, inden finansministeren er kommet med sine

forslag; jeg ved ikke, om der er opnået en ændring i de radikale ministres stilling, men det kan vi jo senere få at vide.

Vi vil med andre ord gerne se på disse forslag, men vel at mærke under forudsætning af, at der i hvert fald gives en compensation over de direkte skatter. Tydeligere og mere enkelt kan det vist ikke siges, og det kommer jo slet ikke overraskende for den højtærede finansminister, for det, jeg siger her, er jo blot en gentagelse af, hvad det ærede medlem hr. Poul Møller sagde under åbningsdebatten.

Den højtærede finansminister berørte også diskontoen i sin tale, og jeg kan meget godt forstå, at den højtærede minister gerne ser diskontoen nedsat; det gør vi også selvfølgelig; men jeg kan ikke lade være med i denne forbindelse at gøre det tankeeksperiment: hvad ville socialdemokraterne, hvis de havde været opposition, have sagt til en borgerlig regering, der havde godkendt en diskonto som den, vi har i dag? Jeg tror ikke, at den ville have levnet en borgerlig regering økonomisk ære for 2 skilling. Byggeforydelse, boligforydelse og meget andet ville være fulgt med; men lad det ligge.

Vi tror imidlertid, at det mest virksomme middel til en nedsættelse af diskontoen er en opsparing ude i folket. Derfor haster det med forslag herom, også fordi vi i øjeblikket er inde, forekommer det mig, i noget meget farligt; vi er inde i en meget farlig kreditrationering. Rationering er altid et farligt instrument; den vil næsten altid gå ud over dem, der enten starter eller ikke har haft varig eller mangeårig tilknytning til pengeinstitutter. I en rationeringstid er der vel ikke noget helt unaturligt i, at man sørger for de gamle kunder, det er ligetil, og det var i øvrigt et krigsfænomen, som man dengang knæsatte. Men netop derfor er rationering af det onde, ganske særlig på dette område, hvor det drejer sig om penge, og derfor må der gang i opsparingen.

Forbrug er jo blevet næsten et uartigt ord, og det endskønt disse forslag i økonomisk henseende, hvis jeg må sige det meget populært, ikke ville være 5 flade øre værd uden forbrug. Tænk, hvis folk holder op med at køre i biler! Et forbrug af meget højt beskattede varer er næppe nogen større fare. Jeg ved godt, at man her vil sige til

[Weikop.]

mig, at når folk køber de højt beskattede varer, bruger de mindre af de ubeskattede, og det er selvfølgelig rigtigt; men alligevel, afgifter kan jo også nå et punkt, hvor de går over gevind. Jeg tror, at benzinafgiften nærmer sig bristepunktet, også fordi — det er jeg helt enig i, selv om det ærede medlem hr. Peter Nielsen ikke er det — afgiften må betyde højere produktionsomkostninger, og det er dog ellers noget, man fra regeringens side — også vi fra vor side — betragter som noget af det farligste i denne tid og i den kommende tid. Det kan derfor være tvivlsomt, om det er rigtigt at forhøje benzinpriserne så stærkt, som det her er foreslået. Mit parti har ofte peget på, at det at køre ikke kan betragtes som en forbrydelse, der bør straffes, eller som absolut luksus. Vi er med dette forslag til benzinpriserne forhøjelse nået så vidt, at en vognmand, der skal køre for de erhvervsdrivende, hvad enten han kører for landbruget eller andre erhverv, en taxachauffør, der skal køre med passagerer, eller en hvilken som helst erhvervskørende, når han skal pumpe 100 l benzin på tanken, samtidig pumper 66 kr. ind i statskassen, eller — sagt på en anden måde — betales der 110 kr. for benzinen, tager statskassen de 66, vel at mærke hvis det foreliggende lovforslag gennemføres. Enhver kan sige sig selv, synes jeg, at en så kolossal afgift må virke omkostningsfordyrende og må føre til takstforhøjelser til skade for produktionen.

Jeg vil gerne tilføje, at det er jo ikke småindtægter, staten inddrager hos dem, der både køber og kører automobil. I 1961-62 har de samlede afgifter på dette område andraget 1,2 milliard kr.; de vil antagelig i indeværende år snige sig op på 1,5 milliard, og de vil, selv om de nuværende afgifter ikke forhøjes, i løbet af en kortere periode, en 3-årig periode, antagelig komme op på 1,8 milliard for yderligere at stige i årene fremefter.

Må jeg i denne forbindelse sige, at anskaffelse af køretøj er én ting, selve kørslen er noget andet, og jeg synes, det er værd at undersøge og overveje dette meget vigtige spørgsmål.

Det er i øvrigt nogle ordentlige forhøjelser, der foreslås på øl, vin og spiritus. Det er

den højtærede minister også ganske klar over. Han er klar over det, selv om det ærede medlem hr. Peter Nielsen sagde, at det ikke er så alvorlige forhøjelser, for ministeren er jo ængstelig for, at det skal gå for stærkt ud over forbruget, som han selv i høj grad er interesseret i. Netop derfor foreslår den højtærede minister, at restaurationsafgiften på spiritus skal nedsættes, så der ikke på dette område sker en forhøjelse af priserne. Men jeg kan ikke lade være med at spørge: hvorfor har den højtærede finansminister ikke nu, da det, man kalder hakerbajere, vil stige så stærkt i pris, taget den tidligere finansminister Kampmanns forslag op om afgift pr. enhed på restaurationer? Det var nemlig et godt forslag, som for så vidt praktisk talt alle — jeg siger praktisk talt — var enige om. Dette forslag kunne netop bruges nu, for det ville betyde en langt retfærdigere ordning end den nugældende restaurationsbeskatning. Jeg sagde, at der faktisk var enighed om det dengang — men enigheden var jo ikke fuldstændig, og det er måske nu som dengang de radikale ministre, der har sat en kæp i hjulet. Jeg synes imidlertid, spørgsmålet er værd at overveje.

Jeg er helt enig med det ærede medlem hr. Alfred Bøgh i, at den højtærede finansminister er gået meget let hen over spørgsmålet om besparelser fra statens side. Vi er alle enige om opsparens store betydning, men jeg tror, at folk har meget svært ved at forstå, at en finansminister foreslår folk at spare, uden at ministeren selv stiller et eneste forslag eller stiller en eneste tanke til rådighed om, hvor staten selv vil spare.

Nu ved jeg meget vel, at den højtærede statsminister synes, det kan være meget interessant at se nærmere på oppositionens spareforslag; men betyder det virkelig, at den højtærede statsminister eller regeringen overhovedet ikke har et eneste forslag om besparelser? Det ville være et meget beskedent krav at stille til regeringen ikke alene fra det høje ting, men fra hele befolkningen, at den, der opfordrer befolkningen til at spare, selv viser et godt eksempel til efterfølgelse. Og jeg spørger igen: er regeringen virkelig fuldstændig renonce på dette område?

Spørgsmålet om pristalsvirkningerne af forslagene har været berørt af det ærede

[Weikop.]

medlem hr. Alfred Bøgh. Så vidt jeg kan se, er det hverken blevet berørt i ministerens fremsættelsestale eller af det ærede medlem hr. Peter Nielsen, men spørgsmålet er naturligvis meget vigtigt. Man kan måle pristalsvirkningerne for øl, vin og spiritus og regne måske en lav procent ud, men man kan ikke måle den indirekte virkning af de forhøjede benzinafgifter gennem forhøjelser af takster og andet; det er vist temmelig udelukket at regne det ud.

Det afgørende må imidlertid være, at lovforslagene ikke får pristalsvirkninger, og det kan opnås ved, at de direkte skatter nedsættes med et beløb, som svarer til de forøgede afgifter. Med andre ord, man bør søge at neutralisere pristalsvirkningerne, og dette vigtige spørgsmål må man gøre til genstand for alvorlige overvejelser i det udvalg, der bliver nedsat.

Der er ikke nogen grund for mig — det vil jeg gerne slutte med — til at komme ind på lovforslagenes enkeltheder; de vil utvivlsomt blive behandlet grundigt i udvalget. En mængde interesser gør sig gældende ude omkring, hos bryggerier og mange andre, men jeg synes ikke, jeg vil komme ind på en vurdering af dem, før alle de forskellige opfattelser er gjort gældende. Så har man et meget bedre grundlag for at vurdere virkningerne af de enkelte afgiftssatser.

Det er klart, at vi for vort vedkommende forbeholder os vor stilling. Vi må se på, hvilke kompensationsforslag den højtærede minister mener at kunne stille. Den højtærede finansminister er jo ganske klar over, at vore tanker retter sig mod besparelser, opsparing og nedsættelse af de direkte skatter.

Aage Fogh: Må jeg først gøre et par bemærkninger til de foregående talere.

Jeg synes ikke, at det ærede medlem hr. Weikop var helt reel i begyndelsen af sin tale, da han sagde, at den almindelige, jævne borger ville spørge: hvad har jeg dog gjort, siden jeg nu skal have nye skatter? Jeg tror, den jævne borger udmærket ved, hvorfor disse skattelovforslag er fremsat. Det er sket, fordi den jævne borger igennem sine repræsentanter har fået gennemført højere lønninger på praktisk talt

alle områder; det gælder både arbejderne, tjenestemændene og mange andre. Den jævne borger ved også meget godt, at vi i øjeblikket bruger flere penge i Danmark til indkøb, end vi har råd til, og at valutakassen derfor svækkes. Den kendsgerning, at der for tiden er tegn til ebbe i både statskassen og valutakassen, ved den jævne borger meget vel er årsagen til, at disse lovforslag søges gennemført. Det er ikke noget, der er lagt op til af regeringen, men noget, der er lagt op til fra borgernes side. Derfor er det nødvendigt at gennemføre disse lovforslag.

Det ærede medlem sagde en anden ting, som heller ikke var helt reel, nemlig at alle afgifter og skatter bliver permanente. Det kan man måske fastholde for afgifternes vedkommende, men ikke for skatternes. De personlige skatter er nedsat ganske væsentligt i de to sidste folketingssamlinger. Jeg ved ganske præcist, at en personlig beskatning af et beløb, der var det samme i 2 år efter hinanden, blev nedsat med 800 kr. i kraft af, at udskrivningspromillen blev ændret. Det ærede medlem ved også på grundlag af finansministerens fremsættelsestale, at hvis disse lovforslag gennemføres og en ændring af personbeskatningen måtte vise sig mulig til foråret, vil man søge en nedsættelse af denne. Men jeg glæder mig over, at det ærede medlem gav udtryk for, at han i hvert fald ville være med i forhandlingerne i udvalget. Og jeg kan forstærke mit udtryk for denne glæde noget, når jeg vender mig til det ærede medlem hr. Alfred Bøgh. Det var mit bestemte indtryk, at det ærede medlem hr. Alfred Bøgh var villig til forhandling på mange områder, og jeg håber, at en sådan forhandling må føre til et godt resultat.

Det ærede medlem hævdede, og det gjorde det ærede medlem hr. Weikop også, at der skulle gennemføres besparelser. All right, kan vi finde frem til rimelige besparelser, er jeg parat, og det tror jeg også finansministeren vil være.

Det ærede medlem ville have gennemført en omlægning af skatterne. Jeg vil gerne være med til en stærkere udvikling i retning af proportional beskatning. Den muligehed er til stede.

I anledning af de bemærkninger, der er gjort om betydningen af opsparing og den

[Aaga Fogh.]

lovgivning, vi burde gennemføre for at animere til opsparing, vil jeg sige, at jeg synes ikke, en sådan lovgivning ville være helt rimelig, men det skal jeg vende tilbage til senere i mit indlæg.

Angående de foreliggende lovforslag kan jeg udtale, at min og mit partis stemmer vil være til rådighed for gennemførelsen af dem, hvis vi ikke kan finde noget bedre. Kan vi finde noget bedre, som vi kan enes om, er det klart, at vi vil gå til en forhandling derom i udvalget. Og her vil jeg gerne sige for vort vedkommende — det gælder vel også for ministeren — at kan vi få en rimelig forhandling på et bredere grundlag, vil vi være villige dertil.

I lovforslaget om spiritus-, øl- og vin-afgifterne, hvis paragraffer vi skal drøfte nærmere i udvalget, er der et par ting, jeg ikke er ganske tilfreds med. Det gælder § 1, punkt 2, beskattningen af det milde øl. Det er nu beskattet med 28 kr. pr. hl. Her er foreslået den bestemmelse, at bryggerier, der brygger mere end 8 000 hl i finansåret, ingen lettelse skal have. Nu kan det godt være, det er en rent teoretisk betragtning, men man kunne tænke sig ét bryggeri, der bryggede 7 999 hl, og ét, der bryggede 8 001 hl; ville det så være rigtigt at gøre en forskel på 7 000 og nogle hundrede kroner på de 2 bryggerier? Jeg er meget vel klar over, at vi kun har 2 bryggerier, der brygger over 8 000 hl, og de ligger meget højt oppe, men det kan man ikke se af lovforslaget, og derfor vil jeg gerne have svar på dette spørgsmål.

Jeg mener, at bestemmelsen om restaurationskatten er et skridt i den rigtige retning, men det er formentlig ingen overraskelse for den højtærede minister, at den ikke tilfredsstillende mig. Når vi nu går ned til 20 pct., vil det i praksis sige, at det bliver 25 pct., fordi man også svarer skat af skatten; den restauratør, der skal have 1 krone hjem for en eller anden genstand, må kræve 1 kr. 25 øre, og den restauratør, der skal have 2 kr. hjem, må kræve

2 kr. 50 øre o. s. v. Reelt bliver det altså 25 pct. Det, der gør mig betænkelig ved denne skat, er stadig, at den overhovedet ikke kan kontrolleres. Når det viser sig i praksis, at i enkelte byer er næsten 100 pct. af restauratørerne blevet tiltalt for skatteovertrædelser og for hele landet over 50 pct., er der ikke tvivl om, at den lov, vi har gennemført, medfører en så uhyre kontrol, at det i virkeligheden er uanstændigt at opretholde den.

Derfor vil jeg meget kraftigt henstille, at vi ser nærmere på denne lovgivning, ser, om ikke vi kunne finde frem til noget bedre. Det er jo helt urimeligt, når vi har med en vare som øl at gøre, som vi kunne beskattede hektolitervis, at vi så beskatter den flaskevis, eller for snapsens vedkommende endda glasvis. Det giver et fantastisk arbejde for vore toldere, og disse kan overhovedet ikke gennemføre det. Dette medfører snyderi, hvad vi ikke kan være tjent med. Vi kan ikke være bekendt at opretholde en sådan lovgivning. Derfor anbefaler jeg meget stærkt at undersøge, om det vil være muligt at komme væk fra den.

Jeg vil også gerne understrege — hvad jeg har sagt tidligere — at restaurationskattens betydning for smugdrikkeriet er overordentlig stor. De flasker, der tømmes ved vore forsamlingshuse og andre steder ud over landet, når fester holdes, er mange, og det er den uheldigste form for spiritusnydelse, der findes. Derfor burde vi bekæmpe den. Jeg er ikke modstander af spiritus, men jeg ønsker, at det, der nydes, skal nydes under så gode forhold som muligt, d. v. s. i gode, lyse lokaler, der vil skærpe kravene til restauratørerne: de må ikke skænke for berusede, de må ikke skænke for mindreårige, de skal have ordentlige lokaler o. s. v. Men der er ingen grund til at straffe en restauratør, som handler med spiritus, mere end en købmand. Han er ikke større synder end købmanden, og derfor burde man ikke have den særlovgivning. Det er efter min mening urimeligt at opretholde den.

[Aage Fogh.]

Må jeg endelig føje til, at der er vist ingen andre steder, hvor man giver 15 pct. til skatteopkræveren for at kræve skatter op. Jeg vil ikke tro, det er meget forkert, når jeg siger, at de 120 mill. kr., staten får ind på restaurationsskatten, koster det 18 mill. kr. at opkræve. Er det ikke uanstændigt at opretholde en sådan skatteform, hvorved man giver 15 pct. til skatteopkræveren?

Jeg har set, at en af de anker, der fra visse sider har været rettet imod den højtærede finansminister for hans interesse for skat ved kilden, er den, at den giver for meget arbejde for erhvervene. Hvis de 18 mill. kr., der her er tale om, blev stillet til rådighed for dem, der skulle føre regnskab med skat ved kilden, så er det jo muligt, at pengene var der. Vi ved af erfaring fra tidligere tider, at disse skatteopkrævere selv har ønsket at blive fri for at foretage opkrævning af restaurationsskatten, så vi går ingen for nær i deres næring, om jeg så må sige, på dette område.

Om benzinskatten skal jeg kun sige, at jeg er ganske indforstået med det, begge de to foregående talere har sagt. Jeg kan ikke huske, om den ærede ordfører for socialdemokratiet sagde det samme, men i hvert fald har begge de to foregående talere ret, når de siger, at vi må være indstillet på, at den væsentligste del af benzinafgiften indregnes i erhvervslivet som en stigende omkostning.

Jeg er derimod ikke enig med det ærede medlem hr. Alfred Bøgh, når det ærede medlem ville påstå, at benzinafgiften var særlig tyngende for landbruget. Hvis vi ikke havde haft den farvede benzin, havde vi været enige; men i kraft af, at vi har den farvede benzin, der er afgiftsfri, vil jeg ikke tro at det ærede medlem vil kunne bevise rigtigheden af den udtalelse, at benzinskatten, som den her er formet, er særlig tyngende for landbruget. Den er tyngende, men ikke særlig tyngende, den er tyngende for alle erhverv.

Jeg har et ønske om i udvalget at få undersøgt, hvordan det forholder sig med hensyn til benzinen for motorbåde, især de sidste nye, moderne både. Jeg vil gerne have undersøgt, om den lempelse, der gives nu, også er rimelig, eller om der skulle

lidt ændringer til. Jeg har prøvet på at undersøge det underhånden, men er ikke ganske klar over forholdet.

Herefter vil jeg gerne gøre et par principielle bemærkninger foranlediget af den højtærede ministers fremsættelsestale, for øvrigt også af den tale, som det ærede medlem hr. Peter Nielsen holdt. Det giver nemlig baggrund for, at man kan sprede sig vidt ved omtalen af de foreliggende afgiftsforslag.

Den højtærede minister siger i indledningen af fremsættelsestalen:

„En sådan stramning af statsfinanserne vil have en gunstig indvirkning på valutabalancen samtidig med, at man styrker muligheden for en lettelse i renteforholdene. En styrkelse af statsindtægterne nu vil desuden forøge mulighederne for at gennemføre visse lettelser i den direkte beskatning til foråret. Det vil også være nødvendigt, at der overvejes nye opsparingsfremmende ordninger til støtte for den private opsparing.“

Det var en gengivelse af et afsnit af fremsættelsestalen, og jeg tør nok sige, at det spænder vidt. Der tales om lettelse i renteforholdene, der tilsigtes en forbedring af valutabeholdningen, og der åbnes mulighed for en skatteomlægning — jeg tør vel sige en skattereform — og samtidig en skattelettelse, og der tales endelig om støtte for den private opsparing.

Så vidt jeg kan se, står vi med dette lige midt i den store skattereform, og jeg vil gerne benytte lejligheden til at ønske den højtærede finansminister held og lykke til at gennemføre den reform — eller rettere resten af den reform — vi har ventet på så længe.

Det er understreget et par gange tidligere på dagen, at vor skattelovgivning er en jungle, som det er svært at finde ud og ind af. Det er helt rigtigt, men det tror jeg ikke den behøver at være, og skulle jeg ganske kort sige, hvilke ønsker jeg måtte have i den retning, skulle det være, at vi med hensyn til den indirekte beskatning først og fremmest samler os om de områder, der kan siges ikke at være livsnødvendige — det er spiritus, tobak o. lign. — og at vi med hensyn til den direkte beskatning prøver på at gennemføre en virkelig proportionalsskat, hvor vi hæver den nuvæ-

[Aage Fogh.]

rende bundgrænse og for øvrigt også hæver den nuværende højeste grænse i den udstrækning, finanserne måtte tillade det, idet jeg understreger, at jeg til enhver tid er tilhænger af, at der skal være orden i statens finanser.

Jeg vil minde om en udtalelse, der faldt i det høje folketing for et par år siden, da vi diskuterede skattelove, medens den nuværende generalsekretær hr. Thorkil Kristensen endnu var medlem af tinget. Hr. Thorkil Kristensen sagde dengang om proportionalskatten, at der for øjeblikket var to hindringer for at gennemføre en virkelig rationel proportionalbeskatning. For det første krævede vi for mange penge, og for det andet havde vi for mange fradrag i vor skattelovgivning. Jeg er 100 pct. enig med hr. Thorkil Kristensen i disse principper. Kan vi ved en fornuftig omlægning og fornuftig besparelse nå dertil, at vi skal kræve færre skatter op, færre direkte personlige skatter, så vil vi stå over for målet: at få en virkelig rationel proportionalbeskatning. Men hvis vi skal det, tror jeg ikke det vil være rigtigt, som man har ment fra flere sider, at give en ekstra præmie til skatteyderne for at få dem til at spare op. Ærlig talt, når forholdet i dag er det, at hvis jeg sparer op og sætter pengene i en bank, får jeg 6 pct. i rente; hvis jeg sparer op og har, jeg havde nær sagt en lille smule omløb og forstand på penge og køber obligationer, så får jeg mellem $7\frac{1}{2}$ og 8 pct. i effektiv rente, når jeg tager udtrækningschancen med, og hvis jeg køber ejendomme i København på fornuftigt grundlag, får jeg 18-20 pct. i rente af mine penge, så vil jeg gerne sige til den høje regering og navnlig til københavnernes og de ledende folk i København: I skulle interessere jer noget mere for at lære lejerne herinde at købe de ejendomme, de bor i. Jeg ved positivt, at der i øjeblikket sker salg af huse, hvor der ikke skal skaffes mere end et års husleje i udbetaling, og jeg ved, at de, der er så heldige at købe disse huse, får en rente af deres penge på op imod en snes procent. Det vil være en opgave at tage op. Det vil være vigtigere end at søge at skaffe eventuelle sparere lettelser via deres beskatning, for den be-

sparelse, de får, den skal i hvert fald betales af andre i form af højere skatter.

Jeg tror, der må være en vis mulighed for, at vi kan tale sammen om alle disse problemer, men når det ærede medlem hr. Peter Nielsen gjorde meget ud af spørgsmålet om skat ved kilden og også ville påstå, at skat ved kilden ikke er et spørgsmål om skatteopkrævning, er jeg ikke enig med ham. Efter mit skøn er det et spørgsmål om skatteopkrævning, og kan man finde et rimeligt grundlag for denne sags gennemførelse sammen med andre ting, synes jeg det vil være en stor fordel. Det ville være overordentlig formålstjenligt, om den nuværende højtærede finansminister måtte få held til i denne samling at gennemføre resten af den skattereform, vi har arbejdet på så længe. Med det mål går vi ind i arbejdet, og jeg tilsiger altså finansministeren støtte til gennemførelse af de foreliggende lovforslag, hvis vi ikke kan finde frem til noget bedre, hvad jeg håber vi vil kunne.

Aksel Larsen: Ved behandlingen af disse to skattelovsforslag er det vel rigtigst at gå ud fra den begrundelse, der er givet af den højtærede finansminister og senere er fuldt op af regeringspressen. Hvis man henholder sig hertil, lyder begrundelsen sådan, at det må forudses, at på grund af de stigende udgifter som følge af det, regeringen og folketinget har foretaget sig i foråret, mangler der 300 mill. kr. i statskassen for indeværende finansår, eller rettere sagt må staten regne med et kasseunderskud på 300 mill. kr., og dette kasseunderskud må dækkes ind. Derfor må vi have nye skatter eller afgifter eller takstforhøjelser, der kan give 300 mill. kr.; og så tilføjes der, at vi må desuden tænke på, at diskontoen er alt for høj, og vi skulle gerne have den sat ned, og det går heller ikke alt for godt med valutaen — den højtærede økonomiminister mener endda, at det vil gå dårligere i den kommende tid — så også det må vi tænke på. Endelig giver det en mulighed for letelse i de direkte skatter til foråret, hvis vi forhøjer de indirekte skatter nu. Jeg tror, at jeg med det, jeg her har sagt, meget kortfattet har anført de begrundelser, der er givet for, at vi bør vedtage de skattelovsforslag, der her er fremsat.

[Aksel Larsen.]

Tillad mig at sige, at regeringen jo i foråret må have vidst, hvad den gjorde; den må have vidst, hvad følgerne kunne eller ville blive af de foranstaltninger, der blev truffet, de love, der blev vedtaget. Det burde vel være regeringen, der havde overblik over situationen, og der var ingen fra regeringens side, som i foråret talte om, at det blev nødvendigt til efteråret at komme med nye indirekte skatter. (*Afbrydelse af økonomiministeren*). Nej, det er ikke rigtigt, når den højtærede økonomiminister siger, at det talte man om; man har i hvert fald ikke talt om det, sådan at den jævne mand, som det ærede medlem hr. Aage Fogh henholdt sig til, har begrebet, at noget sådant kunne ventes. Det er for øvrigt en ganske urimelig teori, at hvis man forbedrer folks levevilkår, så skal folk senere betale forbedringen i form af højere skatter. Hvis det skulle være vanskeligt at begribe for en økonomiminister eller andre, henstiller jeg, at man slår op i en af de danske klassikere og ser, hvorledes Storm Petersen i sin tid illustrerede dette problem ved at lave en tegning af manden, som ikke gad give sin hund et kødben, men snittede hale-spidsen af den og gav den den at tygge på.

Det er just ikke den måde, jeg finder at en regering bør optræde på, og jeg finder, det er ganske urimeligt med henvisningen til det, der skete i foråret. Først sker der en diskontoforhøjelse, og nu kommer man og siger, at vi må have nogle indirekte skatter; det havde dog været bedre, om regeringen havde optrådt noget anderledes i foråret. Man siger, at vi må have dækket de 300 mill. kr., der kan forventes at blive i kasseunderskud, og det skal ske ved hjælp af en ølskat, en benzinskat plus takstforhøjelser. Jeg understreger, at det udtrykkelig er sagt som begrundelse for de foreslåede takstforhøjelser, der kommer til behandling under senere punkter på dagsordenen, at provenuet af takstforhøjelserne skal være med til at dække statens forventede kasseunderskud, og at det er derfor, vi skal have disse takstforhøjelser. De er altså rent fiskalt begrundet.

Ja men selv om man nu vedtager disse lovforslag og gør dem til love, så skaffer de ikke 300 mill. kr. i indeværende finansår. Bevares, øl- og benzinskatte, og hvad

dertil hører, kan måske træde i kraft i løbet af en uge eller 14 dage, hvad ved jeg. Jeg forstår udmærket vel, at regeringen ikke har haft så travlt, som den ellers har med at få sådanne indirekte skatteforhøjelser gennemført på en weekend, fordi den hamstring, der kunne ske, stort set er foretaget, eftersom et af regeringsbladene eller et blad, der muligvis står regeringen nær, nemlig Politiken, slap katten ud af sækken for tidligt. Men selv om øl- og benzinskatten nu træder i kraft om 8 eller 14 dage, er der i hvert fald ikke halvdelen af finansåret igen, og selv om takstforhøjelserne skal træde i kraft muligvis den 1. januar 1962, er der kun 3 måneder af finansåret igen, så man skal være optimist, hvis man henholdende sig til regeringens egne beregninger går ud fra, at et beløb mellem 100 og 150 mill. kr. vil der kunne komme i kassen i indeværende finansår. Man får med andre ord ikke dækket den manko på 300 mill. kr., som man siger man vil have dækket.

Det må være berettiget at spørge regeringen, hvordan den ser på det, og om den ikke er fortvivlet over det. Den højtærede finansminister er fuldkommen klar over, at i løbet af næste finansår vil de direkte skatter give betydelig større indtægter, end de har givet i indeværende finansår, og den højtærede finansminister er ligesom alle vi andre klar over, at de indirekte skatter også fortsat vil give stigende indtægter. Ja men når det er forholdet, så må man tillade mig at mene, at så kan 100 eller 150 mill. kr., indkasseret i indeværende finansår ved hjælp af indirekte skatter og takstforhøjelser, ikke være afgørende for statens og statskassens ve og vel; når man alligevel må erkende, at man ikke kan skaffe de 300 mill. kr., som man påstår man har brug for i indeværende finansår, og når man ved, at næste finansår vil give større indtægter til statskassen, er det et spørgsmål, om der overhovedet er brug for at komme med disse afgifts- og takstforhøjelser.

Jeg står her med en redegørelse fra finansministeriet, som vi fik, da folketinget begyndte sit arbejde den 3. oktober. Ifølge denne redegørelse ser det sådan ud med statens drifts- og anlægsregnskab, at man på finansloven havde regnet med, at

[Aksel Larsen.]

der ville blive en merindtægt på 517 mill. kr., men da man sluttede regnskabsåret den 31. marts 1961, viste det sig, at merindtægten var mere end dobbelt så stor, den var ikke som kalkuleret 517 mill. kr., men 1 120 mill. kr. Altså, med en sådan merindtægt på statens drifts- og anlægsregnskab gik vi ind i indeværende finansår, og det er min opfattelse, at så kan staten ikke være helt til rotterne; den må kunne klare sig uden at komme med nye indirekte skatter, i særdeleshed da man som sagt ved, at i hvert fald til næste år kommer der stigende skatteindtægter af forskellig art.

Ja, hvis man ikke vil komme med en anden argumentation end den, man er kommet med hidtil — jeg er altid modtagelig, hvis man kommer med fornuftige argumenter — kan jeg ikke se andet, end at så har man faktisk torpederet sin påstand om nødvendigheden af at skaffe statskassen 300 mill. kr. ekstra nu, og hvis man henholder sig til, at der alligevel må gøres noget, bør regeringen dog i erkendelse af, at man venter betydelig stigende skatteindtægter til næste år, sige til folketinget: vi lover, at dette skal blive tidsbegrænsede forhøjelser, og vi er villige til at skrive i lovene, at hvad der end sker, må disse skatteforhøjelser kun løbe i 1 år og ikke blive forlænget.

Det er, som jeg sagde før, også anført, måske ikke så direkte af den højtærede finansminister, men så af andre, at der er noget, der hedder diskontoen, og den er kedeligt høj, og der er noget, der hedder valutaen, som efterhånden ikke har det så godt. Det ville være rart, om vi snart af regeringen kunne få noget at vide om, hvor længe man har tænkt sig at den høje diskonto skal opretholdes, for selv om man ganske vist henviser til, at det afgør nationalbanken, ved vi alle sammen, at regeringen trods alt har en vis indflydelse på nationalbanken, og at det var med regeringens sanktion, nationalbanken satte diskontoen i vejret i foråret. Regeringen må vel have en mening om det, og denne mening vil vi gerne snart høre noget om.

Men dernæst, når man taler om, at diskontoforhøjelsen bl. a. er begrundet med det forøgede forbrug, navnlig det valuta-

tærende forbrug, og når man taler om valutaen, så har man ofte så travlt med at sige, at vi kan redde valutaen ved at begrænse forbruget. Jeg vil tillade mig at spørge: er der nogen, der tror på, at man ved at forhøje prisen på øl og benzin kan begrænse forbruget sådan, at det får nogen som helst virkning på valutaen? Jeg ser, at man i kalkulationerne regner med et i hvert fald uforandret, men formentlig stigende forbrug, så finansministeren kalkulerer altså ikke med, at forbruget af benzin, øl, vin og brændevin skal gå ned. Jeg ved ikke, om man regner med, at forbruget af andre varer går ned, men jeg er ikke sikker på, at man har ret i at regne med noget sådant.

Der er stadig væk henvisningen til de højere indtægter, som en ikke lille del af befolkningen har fået i hvert fald i kroner og øre, og man har for øvrigt ikke ved fremsættelsen af dette lovkompleks brugt det argument, vi ellers indtil trivialitet har måttet høre ved tidligere lejligheder, at vi må have forbrugsbegrænsende foranstaltninger for at redde Danmarks valuta. Ja vel, men så er det, jeg spørger: burde man ikke gå en anden vej? Vi indser meget vel, at de offentlige kasser må have indtægter for at bestride de nødvendige udgifter, men dermed er ikke sagt, at vi vil acceptere et hvilket som helst skatte- eller afgiftsforslag, regeringen kommer med; men vi er villige til at yde vort bidrag til at hjælpe staten til større indtægter og samtidig hjælpe staten til, at vi får en bedre valutabalace.

Jeg har før her i tinget fremsat tanken om en slags reklameskat. Det behøver sådan set ikke at være en skat, for man kan ganske simpelt ændre skattelovgivningen, så f. eks. kun halvdelen af udgiften til reklame må fradrages i den skattepligtige indtægt. Så har man reelt en beskatning af reklamen, og det vil i hvert fald give staten betydelig større indtægter. Forholdet er nu det, at reklamen i bedste fald tjener til at fordyre varerne og til at nedsætte statens skatteindtægt, men desværre samtidig bidrager til i høj grad at fremelske er overflødig forbrug. Jeg skal ikke holde en længere forelæsning om reklamernes virkning i disse retninger. Det har været diskuteret tilstrækkeligt offentligt i den

[Aksel Larsen.]

senere tid, men jeg vil dog gerne have lov til at illustrere, hvad jeg mener, med et par eksempler, som jeg muligvis også er fremkommet med tidligere.

Der averteres kolossalt i aviserne og på anden måde med forskellige vaskemidler. Jeg er aldeles sikker på, at der ikke ville blive vasket én skjorte mindre, selv om der ikke reklameredes med vaskemidler. Det er ganske overflødige reklameudgifter, men da de pågældende firmaer, fabrikker, eller hvad det er, kan trække reklameudgifterne fra i deres skattepligtige indtægt, vil det sige, at staten betaler en væsentlig del af disse reklameudgifter.

Sådan er det med en mængde andre varer, men det er naturligvis endnu værre med den del af reklamen, der direkte bevidst tilsigter efter værste amerikanske mønster at fremelske et overflødigt forbrug. I denne tid kan man se aviserne fyldt med annoncer, hvori dertil indrettede forhandlere naturligvis for at få noget forretning, og det skal jeg ikke misunde dem, fortæller, at det er ligegyldigt, i hvad forfatning éns gamle 17 tommeres fjernsyn er, man kan være sikker på at få 600 eller 800 kr. for det, hvis man vil købe et 24 tommeres fjernsyn. De, der inddrager sig på det, hvad oplever de så? De oplever, at det 17 tommeres fjernsyn, de afleverer i udbetaling på det nye fjernsyn, bliver slået i stykker og stumperne smidt på lossepladsen. På samme måde er det med radioapparater. Hvis jeg vil udskifte min radiomodtager derhjemme, som er en 5 år gammel, er det givet, at jeg kan få 200-300 kr. for den. Så køber jeg en ny radiomodtager, men den gamle radiomodtager bliver ikke solgt igen, men knust og stumperne smidt på lossepladsen. En væsentlig del af reklamen tjener kun til at fremelske et delvis overflødigt forbrug og til at tilintetgøre forbrugsvarer, og det koster i hvert fald valuta.

Jeg tror, at både af den grund, jeg har nævnt, nemlig at de omstændigheder, der tillader, at man trækker reklameudgifter fra den skattepligtige indtægt, berøver staten skatteindtægter, og af den grund, at meget af reklamen medvirker til et overflødigt forøget forbrug og en ubehagelig stigning i valutaudgifterne, burde man

interessere sig for at sætte ind her, hvis man vil have højere skatteindtægter.

Jeg er naturligvis parat til også på andre felter at give regeringen råd med hensyn til, hvorledes den kan forøge sine skatteindtægter, men jeg anser alene reklameområdet for at være et så stort område, at det nok kunne skaffe de 300 mill. kr., hvis regeringen virkelig havde brug for dem. Det er jeg imidlertid ikke sikker på regeringen har brug for, navnlig ikke når den højtærede finansminister siger, at hvis man ville bevilge disse indirekte skatter nu, er der mulighed for, som finansministeren sagde i sin fremsættelsestale, at nedsætte de direkte skatter til foråret.

Jeg ved ikke, hvor alvorligt man skal tage det løfte. Jeg mener, det er et letsindigt løfte, og jeg er slet ikke tilhænger af, at man indfører indirekte skatter for at nedsætte de direkte skatter, for det vil under alle omstændigheder komme til at gavne de største indtægter mest. Jeg ved som sagt ikke, hvor alvorligt man skal tage det, for så snart den højtærede finansminister havde været så letsindig at sige det her i folketinget, skyndte statsministeren sig at skrive i Aktuelts mandagsdebat følgende, som jeg med den højtærede formands tilladelse gerne vil have lov til at citere til den højtærede finansministers orientering:

„Det er samtidig udtalt, at en forhøjelse af beskatningen nu vil øge mulighederne for en skattnedsættelse til foråret. Dette er naturligvis rigtigt, men der er ikke tale om en sikkerhed for, at noget sådant kan finde sted. Tværtimod er vel sandsynligheden for mere væsentlige nedsættelser af indkomstskatten allerede til foråret ret ringe.“

Jeg tror altså ikke, man skal tage det løfte for alvorligt, og jeg må som sagt også finde, at man ikke skal indføre indirekte skatter for at kunne nedsætte de direkte. Jeg er ganske klar over, at man kunne foretage en omlægning af de direkte skatter, gennemføre en skattereform, så de direkte skatter blev mere rimelige, men dette er noget andet.

Den højtærede finansminister siger endvidere i sin fremsættelsestale følgende:

„Man kunne måske her rejse det spørgs-

[Aksel Larsen.]

mål, om den tilsigtede styrkelse af finanserne delvis kunne opnås ved besparelser på statsbudgettet, altså i praksis ved en nedskæring af investeringsprogrammet. Jeg tror ikke, at dette i større omfang kan siges at være tilfældet, bl. a. fordi besparelser af denne art ofte blot betyder, at udgifterne flyttes over på andre, således at der ikke opnås reelle besparelser.“

Dette er jeg ikke enig med finansministeren i. Naturligvis kan man spare på statsbudgettet og også på anlægsbudgettet og således, at det ikke medfører udgifter andre steder. Det er ikke så forfærdelig længe siden, at en anden minister gik til finansudvalget og med alle stemmer mod vor repræsentants sikre de sig tilslutning til en bevilling på ekstra 75 mill. kr. til materielanskaffelser til militæret. Hvad om man trak den bevilling tilbage og lod være med at give de 75 mill. kr. ud? Det er mere end halvdelen af, hvad den højtærede finansminister kan regne med at få ind i dette finansår, hvis han får gennemført de skatte-, afgifts- og takstlovsforslag, folketinget behandler i dag. Der er sparemuligheder nok, og militæret er for mig den mest nærliggende sparemulighed, og jeg synes ikke, den højtærede finansminister skal opgive ævred og sige, at det er fuldkommen håbløst at tænke på at spare, for hvis viljen til det er der, finder man også, hvor det kan gøres.

Jeg synes, at man skulle overveje alt dette, men jeg synes ikke, man skulle overveje den tanke, der er fremkommet fra konservativ side om, at disse skatter ikke må påvirke pristallet. Nu har jeg forstået, at regeringen regner med, at øl- og benzinskatten ikke vil påvirke pristallet i synderlig grad, og derfor er der ingen grund til at spekulere på pristallet i denne forbindelse. Men jeg må nu altså sige, at når man har en pristalsordning, og når man har overenskomster, lønftaler og også tjenestemandslønninger, der er fastsat med henblik på en ganske bestemt pristalsberegning, har folketinget ikke lov til, efter at sådanne lønftaler er indgået, at give sig til at ændre på pristalsberegningen og forfuske den, derved at folketinget siger: nu forhøjer vi prisen på de og de varer ved at lægge nye indirekte skatter på dem, men den forhøjelse må ikke

indgå i pristallet. Jeg synes ikke, at regeringen skal lade sig forlede til noget sådant.

Jeg synes derimod, at regeringen skal overveje de tanker, jeg her har fremsat på mit partis vegne, og det skal den i alt fald gøre, hvis den vil regne med nogen velvilje fra vor side. Og så synes jeg også, at regeringen skal overveje at give et tydeligt svar enten nu eller senere på, om disse skatteforhøjelser skal være permanente, eller om de kun skal hjælpe statskassen i en øjeblikkelig nødtilstand og derfor kan gøres tidsbegrænsede og højst skal være gældende i ét år.

Iver Poulsen: Med de fremsatte lovforslag præsenteres nu regningen for forårets lønstigninger. Det, vi oplever i dag, er en helt naturlig følge af forårets begivenheder, da langt den største del af den danske befolkning tildelte hinanden en større pengeindtægt, end produktionsstigningen kunne dække. En diskontoforhøjelse måtte blive og blev den første og for erhvervslivet generende reaktion, som den ansvarlige ledelse af vort pengevæsen, nationalbanken, måtte foretage, og det næste måtte blive dette regeringsforsøg på gennem øgede forbrugsafgifter at fratage befolkningen 300 mill. kr. af forårets lønstigninger eller måske rettere at hjembringe til statskassen 300 af de millioner, som regeringen pumpede ud i foråret. For det er ikke blot lykkedes regeringen at få det ved finansårets begyndelse beregnede kasseoverskud på 400 mill. kr. forbrugt, men den har tillige oparbejdet et underskud på 300 mill. kr., og som begrundelse for de foreslåede omsætningsafgifter anfører den højtærede finansminister regeringens ønske om nu at få dækket dette underskud.

Det er forståeligt, at underskuddet ønskes dækket, men det forekommer mig, at regeringen med de foreliggende lovforslag følger spot til den skade, som forårets mangel på regering tilføjede landets erhvervsliv, derved at regeringen ikke af yderste evne forsøgte at hindre den løn- og omkostningsstigning, som alle kunne se at der ikke var dækning for i vor produktionsstigning. Herved forringedes erhvervslivets konkurrenceevne — og det netop i en tid, hvor alle, i hvert fald i tale, giver udtryk for, at ingen anstrengelse bør

[Iver Poulsen.]

spareres for at mildne kårene for erhvervslivet og styrke erhvervslivets konkurrenceevne. Når regeringen nu foreslår, at kasseunderskuddet på 300 mill. kr. bl. a. skal dækkes af en ny benzinafgift på 10 øre pr. l, vil det naturligvis betyde øgede transportomkostninger for erhvervslivet.

I stedet for som nu gennem de foreslåede forhøjelser at forværre situationen for erhvervslivet kunne man med rimelighed have ventet et regeringsinitiativ, som ville have haft en afbødende virkning på forårets begivenheder.

Det er lidet originalt, men i god overensstemmelse med gammel sædvane, at regeringen søger kasseunderskuddet inddækket ved at kaste sig over motorkørslen, og med den voldsomme stigning, der er i nyanskaffelse af motorkøretøjer, er det også forståeligt, om det offentlige fristes til at rette blikket mod motorkørslen som skatteobjekt. Men det er en forældet opfattelse kun at betragte bilen som luksusgenstand, for langt de fleste biler er i dag et vigtigt instrument i erhvervslivets hele funktion, og allerede nu er motorkørslen urimelig hårdt beskattet, akkurat som om denne motorkørsel i alt væsentligt var at betragte som hørende til den højeste luksus i landet. I denne forbindelse bør man huske, at langt den overvejende del af godstransporten besørages af vare- og lastbiler — der nævnes tal helt op til 85 pct. af godstransporten — medens kun godt 15 pct. hviler på jernbanerne, og hvad angår persontransporten, er forholdet det samme.

Heraf fremgår det da klart, hvor alvorlig en fordyrelse af motortransporten vil blive for erhvervslivet. Den foreslåede afgiftsforhøjelse på benzin vil bevirke en ny prisstigning og et øget omkostningsniveau, og det er da ikke netop det, vi trænger til i dag. I stedet for at lægge ekstra byrder på erhvervstransporten vil jeg henlede regeringens opmærksomhed på knallerterne som et skatteobjekt.

Fra radikal side har man ifølge dagspressen ikke talt så meget om, som det primære ved disse lovforslag, at få dækket regeringens kasseunderskud, men om at skære toppen af det øgede forbrugspress, som er en følge af forårets forøgelse af pengeindtægterne. Det er vel sandsynligt, at man ved

den foreslåede forhøjelse af benzinafgifterne kan nedsætte brugen af det motorkøretøj, som mange mennesker har anskaffet sig ikke blot som en luksusgenstand, men som en brugsgenstand i forretning og bedrift, men den sikreste virkning af lovforslagets gennemførelse vil blive en fordyrelse af forretningens og bedriftens omkostninger.

Hvad angår den foreslåede afgiftsforhøjelse på øl, vin og spiritus, vil den under alle omstændigheder medføre en voldsom fordyrelse af den lille mands snaps — for at bruge en tidligere yndet socialdemokratisk vending — hvorfor den jævne mand naturligvis også ser med en vis skepsis og ret stor skuffelse på, at den regering, som i foråret støttede fagforeningernes alt for store lønkrav, allerede nu så hurtigt efter foreslår de foreliggende varefordyrende foranstaltninger, som ikke blot går ud over den lille mands snaps, men er af en sådan størrelse, at det ikke kan udelukkes, at de vil bevirke en delvis forbrugsomlægning med en sådan omlægnings følger for de mennesker, der fremstiller og forhandler disse varer. Sker der en sådan forbrugsomlægning, som man i betragtning af afgifternes størrelse ikke kan udelukke, vil ikke blot det beregnede provenu for statskassen blive mindre, men forbruget af dansk fremstillet øl og snaps kan blive delvis ændret til forbrug af importerede varer af helt andre varegrupper, hvorfor den forventede nedgang i priset på valutabalancen kan blive lige det modsatte.

Principielt er vi ikke modstandere af forbrugsafgifter, men det skal ikke ustandselig være de samme varegrupper, som skal holde for; og det vigtigste: disse afgifter skal ikke være en ny skat oven på den direkte skat, men tjene til nedbringelse af disse direkte skatter.

For at få den lidt bitre pille, de foreslåede afgiftsforhøjelser, til lettere at glide taler den højtærede finansminister om, at de foreslåede øgede statsindtægter vil øge muligheden for en lettelse i den direkte beskatning til foråret, og samtidig siger ministeren i sin fremsættelsestale, at det også vil være nødvendigt, at der overvejes nye opsparingsfremmende ordninger til støtte for den private opsparing. Det ville være meget interessant, om ministeren allerede på nuværende tidspunkt kunne sige noget

[Iver Poulsen.]

om, hvorvidt der er en forbindelse mellem de tilsigtede skattelettelser og de påtænkte opsparingsfremmende ordninger, som f. eks. at skattelettelserne skal komme de sparere og selvpensionister til gode, som gennem et langt liv under afsavn og til stor gavn for samfundet har præsteret en opsparing, hvis værdi gennem de sidste 25 år på grund af kroneforringelsen er blevet reduceret så meget, at dens købekraft i dag kun svarer til mellem halvdelen og en tredjedel af pengeværdien, da opsparingen begyndte.

Det er nemlig fra alle sider erkendt, at sparere og selvpensionisterne fik en meget ilde og uretfærdig behandling under forårets store lønuddeling, som de ingen andel fik i. De måtte tværtimod se deres stilling yderligere forringet på grund af allerede da stedfundne prisstigninger. Gennemføres nu de foreslåede afgiftsforhøjelser, vil nye prisstigninger blive følgen, og selvpensionisterne vil igen blive ilde og uretfærdigt behandlet. Derfor vil jeg opfordre den højtærede minister til alvorligt i sine overvejelser om kommende skattelettelser og opsparingsfremmende ordninger at medtage det spørgsmål, om det ikke nu er på tide at yde selvpensionisterne det hensyn og den retfærdighed, som disse mennesker har krav på, men har måttet mangle så længe. Jeg kunne tænke mig bl. a. at foreslå ministeren, at den meningsløse formueskat bliver afskaffet, og at der gives sparere og selvpensionister skattefrihed for en del af den renteindtægt, som opsparingen afkaster, og at vi så for resten holder op med at straffe disse menneskers sparsommelighed gennem en afkortning af folkepensionsbeløbet.

Men det er ikke blot selvpensionisterne, der blev ilde behandlet under forårets store lønuddeling; det blev også både landmanden og købmanden og andre befolkningsgrupper, som ingen andel fik i indkomststigningen, men tværtimod fik deres stilling forringet gennem de prisstigninger og den stigning i omkostningsniveauet, som blev en følge af forårets lønstigning. Gen-

nemføres de nu foreslåede omsætningsafgifter, vil disse menneskers stilling blive yderligere forringet, og ganske specielt for landbruget vil en forøgelse af erhvervets transportomkostninger være en ret enestående meningsløshed i betragtning af de betydelige økonomiske vanskeligheder, som landbruget har at slås med for øjeblikket.

I sin fremsættelsestale nævnte ministeren også, at man kunne rejse det spørgsmål, om den tilsigtede styrkelse af finanserne ikke kunne opnås ved besparelser på statsbudgettet; men det var ikke en tanke, ministeren var tilhænger af. Vi vil ikke blot rejse spørgsmålet; vi vil alvorligt opfordre regeringen til — som man må gøre det i en privat husholdning, når man har brugt flere penge, end budgettet kunne bære — at gennemføre de nødvendige besparelser på andre områder. Intet fornuftigt menneske tror på, at det ikke skulle være muligt — uden at gå nogen for nær — at gennemføre anselige besparelser på et budget på mellem 7 og 8 milliarder kroner, og der er for mig ingen tvivl om, at hovedparten af den danske befolkning længes efter, at det ikke blot skal være den, der altid skal begrænse forbruget, og synes, at turen til forbrugsbegrænsning nu også må være kommet til staten.

Finansministeren (Hans R. Knudsen):

Jeg skal søge at gøre mine bemærkninger så kortfattede som muligt. Jeg er klar over, at den højtærede minister for offentlige arbejder har 2 lovforslag, som også gerne skulle behandles i eftermiddag, og jeg skal derfor prøve på at sammentrænge mine svar på alle de spørgsmål, der er rejst under denne debat, mest muligt. Jeg indrømmer, at debatten har bredt eller spredt sig dels over ting, som først og fremmest hører hjemme i en almindelig debat om vore indkomstskatter i forbindelse med udskrivningsloven, dels over problemer, som hører hjemme under en almindelig finanslovdebat.

Jeg skal forsøge at samle min besvarelse

[Finansministeren.]

om de problemer, som har særlig tilknytning til de to foreliggende afgiftslovsforslag. Jeg indrømmer, at problemerne nærmer sig stærkt de øvrige problemer om indkomstbeskatningen og det, som ellers har med finanslovdebatten at gøre.

Jeg vil gerne sige de ærede ordførere tak for den indstilling — skal jeg sige den gode indstilling, som de har givet udtryk for her under debatten; det gælder i hvert fald de udvalgsberettigede partier. Jeg har forstået deres indstilling over for lovforslagene sådan, at man erkender den økonomiske nødvendighed af, at der gennemføres beskatninger, inddragelser, under en eller anden form og også i et omfang, der nogenlunde svarer eller mindst svarer til det foreslåede.

Jeg vil gerne gøre nogle enkelte bemærkninger om baggrunden for selve lovforslagene og for den størrelsesorden, forslagene har fået. De ærede ordførere har jo ret i, at det, der er den egentlige baggrund, det, der er det primære formål med disse forslag, naturligvis er at skabe eller genskabe balancen på statens budget. Det vil være uhyre vanskeligt på nuværende tidspunkt at vurdere, hvilket omfang disse forslag egentlig bør have, når man skal tage hensyn til alle de forhold, der spiller ind ved bedømmelsen af vor økonomiske situation, også når man i henseende til forslagernes omfang og virkning skal tage hensyn til produktion og beskæftigelse; jeg giver den ærede socialdemokratiske ordfører ret i, at det må være en af de vigtigste ting, der skal tilgodeses i hele vor økonomiske politik. Der skal også i forslagene tages tilbørligt hensyn til rente- og diskontoforholdene, og der skal tages tilbørligt hensyn til vor valutasisituation, og skal man ved siden af også tage hensyn til de muligheder, som vi gerne skulle skabe for at føre vort reformarbejde på indkomstbeskatningens område videre, så tror jeg, de fleste vil være tilbøjelige til at anse de beløb, der her er foreslået, for nærmere at være for små end for store.

Der er én ting, der for mig tæller i denne sammenhæng, og det er den kendsgerning, at velstandsstigningen automatisk følges op af en stigning i forbrugsafgifterne. Det kasseunderskud, der er opstået på mellem

300 mill. kr. og 400 mill. kr. — det vil jeg gerne understrege — er et underskud, som er konstateret. Det er et underskud, der er opstået i sommermånederne, et underskud, som ikke forøges. Det har stabiliseret sig sådan, at vi vel endogså har udsigt til, at det kan arbejdes nedad uden særlige foranstaltninger, men sikkert ikke i tilstrækkeligt omfang.

Det er også rigtigt, som det er fremhævet her i dag, at der var ikke alene en tilbagegang i dette underskud, men der var også, da vi lagde dette budget, regnet med, at der skulle være et rimeligt overskud af omtrent den størrelse i hvert fald, som underskuddet har. Der er vel ingen, der i dag kan sige noget om, hvordan situationen ser ud til foråret. Det ligger sådan, at der i øjeblikket er balance, vel også god balance, mellem årets indtægter og udgifter, og de forhøjelser, der her er foreslået, skal altså indebære både dette, at det konstaterede underskud dækkes så nogenlunde, og at der fremover bliver tale om en overbudgettering på vore statsfinanser. Om dette overskud så vil være tilstrækkeligt til både at sikre en rimelig overbudgettering og til at begrunde en skattelettelse, er der ingen der kan sige på nuværende tidspunkt; men én ting er imidlertid afgjort: forslagene her er med til at skabe mulighed for en nedsettelse af indkomstkatterne, men de begrunder ikke, at der gives løfter på nuværende tidspunkt. Jeg vil også gerne her understrege, at der ikke fra min side er givet noget som helst løfte om, at vi skal kunne få lettelser i den direkte skat til foråret på baggrund af disse forslag. De ærede ordførere vil sikkert også helt ud give mig ret i, at skal der blive muligheder — og jeg håber, de muligheder kommer — så er forslagene her sådan set en betingelse herfor, det første og afgørende skridt i retning af, at sådanne muligheder kan opstå. Der er forskellige andre ting, som skal spille ind: både den forøgelse af de indirekte skatter, som kommer i kraft af befolkningens øgede forbrug, og forskellige andre ting.

Over for det, der er sagt om renteproblemet — jeg tror, at det specielt var det ærede medlem hr. Weikop, der tog dette spørgsmål op og også udtalte, at han var enig i, at man burde tilstræbe en lavere

[Finansministeren.]

diskonto, en lavere rente — skal jeg sige, at det tror jeg ikke der er uenighed om inden for noget parti her i salen. Så tilføjede det ærede medlem en bemærkning om, hvad man ville have sagt fra regeringens side, hvis det havde været venstre og de konservative, sådan forstod jeg det i hvert fald, der havde forhøjet diskontoen og ikke var villige til at sætte den ned så omgående, som jeg forstod det ærede medlem ønskede vi skulle gøre det.

Dertil skal jeg svare, at for mit vedkommende kan der ikke være tvivl om, at en så høj rente som den, vi har for øjeblikket, virker uheldigt, i hvert fald begrænsende både på investeringer og også for produktionsudvidelser. Og det vil også være bedst, om andre midler end netop diskontoforhøjelser kunne tages i anvendelse. Så vil jeg også gerne tilføje, at det er i tider, hvor man ikke er oppe på fuld beskæftigelse, at den høje rente er mest generende. Den diskontoforhøjelse, vi har haft i sommer og her i efteråret, har ikke haft nogen mærkbar virkning i retning af at bremse aktiviteten. For øvrigt er diskontoforhøjelsen også blevet modvirket af den øgede efterspørgsel, af forbrugspresset, om man vil. Derfor har jeg også den opfattelse, at de finanspolitiske midler i hvert fald er bedre end de pengepolitiske midler.

Jeg har ikke afgivet noget løfte om eller stillet i udsigt, at de her foreslåede afgifter vil medføre en øjeblikkelig rentesænkning, men jeg vil dog gerne understrege, at jeg stadig væk har den opfattelse, at i samme grad som vi styrker statsfinanserne, vil der være en tilsvarende begrundelse for og en hurtigere udsigt til, at man kan lempe på renten fremover.

Må jeg så lige fremsætte et par bemærkninger om den tredje ting, der har været bragt frem i denne debat, nemlig hensynet til vor valuta. Jeg er klar over, at vi naturligvis i vor økonomiske politik må tage vidtgående hensyn til vor valutasituation, men jeg vil også gerne understrege, at vi er så gunstigt stillet, at vi ikke nu behøver at se bort også fra hensynet til produktion og beskæftigelse blot for det ene at sikre valutaen. Vi har før været i valutavanskeligheder af et omfang, hvor man næsten udelukkende måtte se på hensynet til va-

lutaen, selv om det gik ud over både produktion og beskæftigelse. Den nedgang i vor valutabeholdning, der har været gennem det sidste år, har efter min mening ikke været katastrofal, og der er vel også et og andet, der tyder på, at vi ikke skal regne med en fortsat større nedgang. Nu er jeg ikke nationaløkonom, og jeg vil nødig give mig af med at spå ret meget på de områder, også fordi erfaringerne, når nationaløkonomer har spået, ikke altid er for gode; man er ikke altid sikker på, at deres spådomme kan holde. Men i hvert fald er der et og andet, der tyder på — det er nationaløkonomerne også selv enige om — at man ikke står i umiddelbar fare for en større nedgang i vor valutabeholdning. Kunne vi nu nøjes med i tide at foretage så forholdsvis beskedne indgreb som dem, der her er foreslået, ville det efter min mening være en betydelig fordel både for produktion og beskæftigelse.

Dernæst har jeg nogle enkelte bemærkninger til de spørgsmål, der specielt er fremsat her i eftermiddag. Jeg tror, at det var både det ærede medlem hr. Weikop og det ærede medlem hr. Aage Fogh, der rejste det problem i forbindelse med afgiftslovene for vin og spiritus, om man ikke kunne gå over til afgifter efter enheder i stedet for de hektoliterafgifter, man har. Nu er jeg ikke helt klar over, om det er udelukkende afgifter af enheder på restauranter, man tænker på, det er det vel antagelig, og så vil jeg gerne sige, at på det område har vi foretaget visse undersøgelser. Det har nærmest ført til for mit vedkommende, at jeg ikke rigtig tror på, at man er i stand til at lave en rimelig ordning gennem afgifter på disse enheder. Forskellige tekniske forhold vil spille ind, og der vil også blive forskellig virkning i restauranterne under hensyn til, om det er steder, hvor man sælger øl forholdsvis billigt, eller det er steder, hvor man sælger det til større priser, idet man jo i dag ved, at afgifterne svinger efter priserne, og det vil de ikke kunne gøre med en afgift på enheder. Men jeg skal være villig til at se nærmere på spørgsmålet i udvalget og også komme med de oplysninger, som vi er i stand til at give.

Jeg tror dernæst, det var det ærede medlem hr. Aage Fogh, der rejste problemet om ændringen af afgifterne for det lyse øl.

[Finansministeren.]

Det er det, der står i lovforslagets § 1, punkt 2, om en ændring af skattemoderationen for skatteklasse B. Jeg vil gerne her oplyse, at efter den gældende lov opnår samtlige bryggerier, der brygger dette øl, en skattemoderation. Denne skattemoderation udgør for hvert bryggeri maksimalt 7 000 kr. om året. Det er sådan, at indført øl ikke opnår denne skattemoderation, men må betale den i loven fastsatte ølafgift fuldt ud. En sådan forskelsbehandling af dansk øl og indførte varer er ikke tilladt efter de bestemmelser, vi har i vor EFTA-konvention i dens art. 6, og derfor må vi ændre denne regel og gøre det senest den 1. januar 1962. Vi har derfor fundet det rimeligt, at man tog denne ændring med her. Den er ikke af større omfang. Som jeg sagde før, kan moderationen maksimalt andrage 7 000 kr., og så vidt jeg forstår, har det ærede medlem ret i, at det kun har nogen praktisk betydning for et par bryggerier.

Endelig er der et par enkelte problemer, jeg også gerne vil sige et par ord om. Man har talt så meget om de store skattestigninger. Jeg tror, det navnlig var det ærede medlem hr. Weikop, der var inde på, at skatterne ustandseligt stiger. Det ærede medlem brugte udtrykket: hvad har den lille mand gjort, som nu skal have disse skatter, som nu skal bløde igen? Jeg tror også, at det ærede medlem hr. Alfred Bøgh var inde på nogle af de samme tanker, selv om det blev sagt på en pæner måde, end det ærede medlem hr. Weikop fik det sagt. Det ærede medlem hr. Alfred Bøgh sagde noget om, at vi øgede skatternes andel af indkomststigningen; jeg tror, det var det udtryk, det ærede medlem brugte.

Jeg vil gøre opmærksom på, at skatternes andel af indkomststigningen ikke er stigende, men tværtimod for tiden bliver mindre og mindre. Nu har man talt om skattestigningerne igennem de sidste fire-fem år, men først når vi ser på skatternes og afgifternes samlede størrelse i forhold til nationalindkomsten, har man det rigtige forhold mellem skattebyrden og skatteevnen hos befolkningen, og dér er det sådan, at skatter og afgifter for året 1960-61, der var det sidste, man har opgjort, ligger imellem 27 og 28 pct., medens det året før var over 28 pct. Når man får tallene for indeværende

år, tror jeg man vil gøre den erfaring, at nationalindkomsten stiger og er steget langt, langt stærkere, end skatter og afgifter er steget, og det betyder, at befolkningen af denne indkomststigning stadig har kunnet bevare mere end 70 pct. til sit eget forbrug, medens samfundet administrerer mindre end 30 pct., og for tiden er denne procent endda dalende.

Når man taler om de store udgiftsstigninger og de store skattestigninger, må man naturligvis også se dette på baggrund af, at befolkningens indtægter stiger så stærkt, som de gør, og at velstanden stiger fra år til år, og dette har ikke mindst været tilfældet i det sidste par år. Derved opstår der et naturligt krav om, at de udgifter, som samfundet må afholde, det gælder ikke mindst vore sociale udgifter, også viser en stigende tendens. Dette krav må vi tilgodese, men jeg nævner det som baggrund for de udtalelser, jeg vil fremsætte om min stilling til besparelser og begunstiggelse af den private opsparing.

Jeg har ved lovforslagenes fremsættelse sagt, at jeg ikke har så stor en tiltro til, at der er mulighed for besparelser i de offentlige udgifter. Det skal ikke forstås således — og det mener jeg heller ikke de ærede ordførere har gjort — at jeg nærer modvilje mod at finde frem til besparelser også i de offentlige udgifter, men jeg vil gøre opmærksom på, at der såvel i ministeriet som i regeringen, specielt i finansministeriet og også i folketingets finansudvalg, til daglig gøres et energisk arbejde for at holde udgifterne inden for rimelige rammer. Dette arbejde gøres efter min mening så godt, at man ikke kan forlange, at jeg i dag skal komme og sige, at vi har de og de forslag til besparelser, når man ikke hidtil har kunnet finde frem til sådanne, hverken inden for regeringen eller inden for finansudvalget. Jeg vil yderligere sige, at selv om vi ved forhandlinger og samarbejde om disse besparelser kan finde frem til noget — og dér vil jeg være meget lydhør over for, hvad man hos oppositionen kan møde frem med af virkelige besparelsesforslag — må man se dette på baggrund af, at det offentliges udgifter — trods alt, hvad vi kan finde af besparelser — stadig vil stige både nu og i fremtiden i kraft af en række af de sociale og kulturelle udgifter

[Finansministeren.]

og meget andet, som partierne i folketinget er enedes om.

Hvad angår de udtalelser, der er fremsat om begunstigelse af den private opsparing og om mulighederne for en skattelettelse eller for en videreførelse af skattereformerne til foråret, er jeg villig til på ethvert tidspunkt at forhandle om begunstigelser for opsparingen. Jeg har visse betænkeligheder, og det har vi alle sammen haft, med hensyn til de besparelsesordninger, som går over skattelettelser. De har visse uheldige virkninger, og det har vi diskuteret i udvalgene næsten hvert eneste år. Det ville være godt, om man kunne finde frem til en begunstigelse af de private opsparinger eller vilkår for privat opsparing, som ikke udelukkende går over skattenedsættelser.

Med henblik på mulighederne for eller ønskerne om at føre vort reformarbejde med hensyn til indkomstbeskatningen videre vil jeg gerne sige tak for de udtalelser, der er fremsat, ikke mindst af det ærede medlem hr. Alfred Bøgh, der udtalte sympati både for at forhøje bundgrænsen på 5 800 kr. og for at gå længere med proportionalbeskatningen end til 18 000 kr.

Jeg tror ikke, der er nogen, der på nuværende tidspunkt kan sige ret meget om, hvilke muligheder vi har, når vi efter nytår skal bestemme udskrivningslovens omfang. Der er sikkert ingen, der i dag kan sige ret meget om, hvilke muligheder vi har for at gå videre med reformarbejdet. Der kan måske være grund til at gøre opmærksom på, at alene det at føre proportionalbeskatningen op til de 18 000 kr., som vi har gjort inden for de sidste fem år, har betydet og betyder, at beskatningen af 18 000 kr. i dag er ca. 33 pct. lavere, end den var for 15 år siden. I dag betaler forsørgere af 18 000 kr.s indkomst knap 3 000 kr. i skat. For fem år siden betalte man 4 500 kr. Der er sket en væsentlig nedsættelse dér, en nedsættelse, der har kostet penge, som vi ellers havde haft til rådighed. Jeg tror, disse nedsættelser har betydet noget for mellemindtægterne, og det er en nedsættelse, der også har spillet sin rolle i den forøgelse af den private opsparing, som vi har kunnet konstatere i den senere tid.

Jeg har villet gøre disse bemærkninger om de ting, for jeg tror, det er afgørende, og jeg tror også, at der i de faktiske forhold skulle ligge mulighed for en forhandling, også mulighed for, at vi kunne få oppositionspartierne med til det arbejde, som vi sikkert alle sammen nu indser er nødvendigt for den stabilisering af statens finanser, som har betydning for alle de økonomiske interesser, som vi har fælles. Jeg håber derfor, at det arbejde, der nu skal gøres i udvalget, og som ganske vist skal gå hurtigt, da det jo drejer sig om afgiftslove, også må give anledning til nærmere forhandling om disse ting.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Peter Nielsen: Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning
vedtoges dette forslag.

Formanden: Da der foreligger indstilling fra grupperne, skal jeg allerede i indeværende møde lade foretage valg af det udvalg, som det nu blev besluttet at nedsætte.

Man gik altså til:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om ændring i lov om afgift af spiritus, vin og øl

og

forslag til lov om forhøjelse af tillægsafgiften af benzín.

Valgt blev: *Peter Nielsen, Holger Eriksen, Ove Hansen, Erhard Jakobsen, Egon Jensen, Carl Petersen, Retoft, Edel Saunte, Aage Fogh, Alfred Bøgh, Foged, Axel Kristensen, Anker Lau, Weikop, Havnstrup Clemmensen, Poul Møller og Aksel Larsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i statsbaneloven.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 139, fremsættelsen i tidenden sp. 393).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den sidste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i postloven.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 145, fremsættelsen i tidenden sp. 396).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Poul Nilsson: Forslaget til lov om ændringer i statsbaneloven, som det høje folketing nu skal behandle, har som tidligere forslag sin begrundelse i de meget store udgiftsstigninger, som notorisk har fundet sted.

Den højtærede minister har i sine bemærkninger til lovforslaget anført, at der for indeværende driftsår må regnes med en merudgift på ca. 65 mill. kr. Dette betyder, at det driftsoverskud på 29 mill. kr., der var i driftsåret 1960-61, vil blive forvandlet til et betragteligt driftsunderskud på regnskabet for driftsåret 1961-62.

De administrativt gennemførte forhøjelser pr. 1. juli 1961 er anslået til at give en merindtægt på ca. 14 mill. kr. årligt, men da disse forhøjelser kun får virkning for driftsårets sidste 9 måneder, er merindtægten i 1961-62 kun anslået til ca. 10,5 mill. kr. Det vil derfor være nødvendigt at foretage en række yderligere forhøjelser til imødegåelse af de store udgiftsstigninger. Disse andre forhøjelser skønnes at give en merindtægt på ca. 40 mill. kr. årligt. Den højtærede minister regner ikke med, at de foreslåede takstændringer kan træde i kraft før tidligst pr. 1. januar 1962, således at der i driftsåret kun kan regnes med virkninger af forhøjelsen for de sidste 3 måneder.

Efter forslaget ændres taksterne således, at billetpriserne forhøjes med 10 pct. Den årlige merindtægt herved er anslået til ca. 18,5 mill. kr., alt selvfølgelig under forudsætning af, at trafikken bliver uændret. Månedskortene ønskes forhøjet med 20 pct.

Når stigningen her er sat til 20 pct., er motiveringen den, at disse kort er meget billige, set i forhold til de almindelige billetpriser, og hertil kan føjes, at vi ikke ved tidligere takstforhøjelser har ajourført disse takster. Denne forhøjelse er anslået til at give en merindtægt på 4,7 mill. kr. Ugekortene anslås at give en merindtægt på ca. 1,5 mill. kr., idet prisen her sættes i forhold til taksterne for månedskortene, hvorved ugekortene får omtrent samme procentvise forhøjelse. Priserne for månedskort mellem samtlige stationer, 15 dages kort og 8 dages kort agtes forhøjet med ca. 15 pct., og den årlige merindtægt herved vil blive ca. 0,5 mill. kr. Indskrivningsgebyret for rejsegods og taksterne for cykler og motorcykler som rejsegods forhøjes, og der indføres den ændring, at hvor vi tidligere havde 3 zoner, skal vi nu kun have 2. Dette vil give en merindtægt på ca. 0,9 mill. kr. Priserne for overførsel af biler m. v. med vore færger forhøjes med 10 pct., hvilket vil give en merindtægt på ca. 3,3 mill. kr. For vognladningsgods og gebyrer agtes gennemført forhøjelser, som anslås at ville give ca. 10,8 mill. kr. De her nævnte forhøjelser er anslået til i alt at give de danske statsbaner en merindtægt på ca. 40 mill. kr.

Jeg erkender blankt, at det er mange penge, det drejer sig om, udgifter, man pålægger den enkelte borger og vort erhvervsliv, og jeg forudser, at man igen vil få en debat, måske ikke så meget om det driftsmæssige princip, ønsket om at tilstræbe balance for DSB. De meget store påviste udgiftsstigninger gør det simpelt hen nødvendigt, at den højtærede minister ved et lovforslag søger at skaffe sig dækning for disse store udgifter; thi der er vel ingen, som vil ændre ved dette princip, således at DSBs store årlige udgifter alene skal tages over skatterne.

Debatten her vil igen sikkert komme til at dreje sig om de egnspolitiske forhold, alt set ud fra de foreslåede ændringer med de virkninger, de vil få på de forskellige områder. Vi i socialdemokratiet vil gå ind for det principielle i forslaget, nemlig at der må skaffes dækning, og skulle der her i debatten fremkomme synspunkter om praktiske og måske mere rimelige eller mere retfærdige ændringer fra andre ærede ord-